Spedizione in abbonamento postale. — Poštnina plačana v gotovini.

Leto LXXV., št. 75 Ljubljana, sreda 1. aprila 1942-XX Cena 40 cent.

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINIJEVA ULICA 5 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izhaja vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 6.— lir, za inozemstvo 15.20 Lir

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kraljevine Italije in inozemstva ima UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

Računi pri poštno čekovnem zavodu: Ljubljana štev. 10-351

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Drzna nočna akcija oddelka lovskih letalcev

Smel napad na Tobruk ter na sovražne kolone v taborišču
Deset motornih vozil uničenih, nad 100 pokvarjenih

Glavni stan italijanskih Oboroženih Sil je objavil 31. marca naslednje 668. vojno poročilo:

Divjanje peščenih viharjev v Cirenaiki je močno oviralo operativno delavnost

V drzni nočni akciji je naš letalski oddelek 3. skupine lovcev pod poveljstvom kapetana Giuseppa Tovazzija bombardiral pristanišče v Tobruku in v nizkem poletu posebno učinkovito napadel obmorski premet in sovražna taborišča. Deset motornih vozil je bilo uničenih in nad 100 pokvarjenih. Na več krajih so izbruhnili številni požari. Sovražniku so bile prizadete v taboriščih velike izgube.

Angleški lovci, ki so se dvignili v zrak so bili zavrnjeni. Vsa naša letala so se vrnila na oporišče.

Neprestani napadi na Malto povzročajo Angležem hude skrbi

Rim, 1. aprila s. »Daily Express« je objavil poročilo iz Kaire, v katerem pravi med drugim:

Znano je, da so skupine osnih letal v zadnjem času neprestano hudo napadale otok Malto. Sovražna letala so bila skoraj neprestano nad otokom. Sovražni letalski napadi so bili enaki najhujšim napadom, kar jih je doživela Anglija. V Londonu do petka zvečer še niso vedeli, kolika je bila škoda, ki je bila prizadejana napravam na Malti v prejšnjih dveh dneh. Malta je kot oporišče angleške plovbe že tako ogrožena, da se ne more niti ena ladja več ustaviti v vallettski luki.

Bolgarske rože za grobove italijanskih vojakov

Sofija, 1. apr. s. Zunanji minister Popov je sporočil italijanskemu poslaniku, da je bolgarska vlada v znamenju hvaležnosti do italijanskih vojakov, ki so s svojo krvjo omogočili obnovo pravice na Balkanu, sklenila darovati 20 000 rožnih rastlin, ki naj bi se zasadile na grobovih italijanskih vojakov, ki so padli na grško-albanski fronti. Rastline bodo prepeljali iz Bolgarije v Albanijo in jih stavili na razpolago kraljevemu namestniku v Tiranu.

Nemško vojno poročilo

Novi sovjetski porazi na doneškem področju — Čiščenje pri Harkovu — Letalski napad na Sevastopolj — Razbit konvoj pri Murmansku

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 31. marca. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na doneškem področju so se izjalovili ponovni napadi sovražnika. Pri očiščevalni akciji v odseku vzhodno od Harkova so bile zaplenjene mnogotevilne vojne potrebščine. V srednjem odseku fronte je napadel sovražnik na več mestih z močnimi silami. Napadi so se zrušili po hudih bojih z najbujšimi krvavimi izgubami nasprotnika. Pri tem je bilo uničenih 24 oklopnih voz. V več odsekih vzhodne fronte so prinesli lastni napadi nadaljnje uspehe.

Letala so bombardirala z dobrim uspehom tvornico letal v Sevastopolju in pristaniške naprave ob morski ožini pri Kerču. Pri letalskih napadih na sovjetska letališča in železniške zveze je utrpel sovražnik občutne izgube letal in železniških voz. Letala so bombardirala tudi pristanišče v Murmansku.

V času od 23. do 30. marca je bilo na vzhodni fronti sestreljenih 183 sovražnikovih oklopnih voz.

Sovražnikov konvoj v vodovju pri Murmansku, ki je bil omenjen že v vojnem poročilu od 29. do 30. marca, so nemške podmornice ponovno napadle. Potopile so ob vhodu v zaliv Kola dva težko natovorjena transportna parnika s skupno 11.000 br. reg. tonami. Torpediran je bil še tretji transportni parnik. Zaradi viharja na morju se računa tudi z njegovo izgubo. Pri letalskih napadih je bila poškodovana še nadaljnja večja trgovska ladja.

V severni Afriki je bila zaradi hudih peščenih viharjev le manjša bojna delavnost. V Marmariki so bile z uspehom bombardirane neko letališče in pristaniške naprave v Tobruku. Z bombami je bila zadeta angleška tovorna ladja.

Ob angleški vzhodni obali so poškodovala bojna letala angleško trgovsko ladjo srednje velikosti. Ob obali Rokavskega preliva je sestrelilo mornariško topništvo 4 angleška lovska letala.

Posamezna angleška bojna letala so izvršila vznemirjevalne polete nad vzhodno nemško ozemlje. Pri poizkusu angleških bombnikov, da bi prileteli ponoči nad zasedeno norveško ozemlje, so bila sestreljena 3 sovražnikova letala.

Stotnik Klefeld si je priboril s 7 streli svojo 82. letalsko zmago.

Podmornica pod poveljstvom kapitana Endrasa, imejitelja hrastovega listja na viteškem križu železnega križca, se s svoje vožnje proti sovražniku ni vrnila. Odlični poveljnik podmornice je s svojo hrabro posadko ostal pred sovražnikom.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 1. apr. s. Finsko vrhovno poveliništvo je objavilo v svojem snočnjem službenem poročilu, da na kopnem ni bilo nikakih posebnih operacij. Skupina sovjetskih letal, sestavljena iz 12 aparatov tipa Hurricane, je poskusila napasti Rukajervi. 6 finskih lovcev jo je ustavilo, se z njo spopadlo in sestrelilo 8 sovjetskih letal. 2 nadaljnji sta bili prisiljeni pristati, ker sta se vneli. Ostali dve pa sta se s težavo umaknili iz borbe. Bili sta močno poškodovani. Vsa finska letala pa so se vrnila na svoje oporišče.

Lepa zmaga italijanskih letalcev

Z vzhodnega bojišča, 1. aprila s. Kljub neugodnim vremenskim prilikam, ki so nastale zadnje dni na odseku ruskega bojišča, na katerem so razvrščene čete in letalske sile italijanskega ekspedicijskega zbora v Rusiji, se borbe vendarle uspešno nadaljujejo. Neka lovcev je v ponedeljek zastavilo pot večji skupini sovražnih letal. Čeprav je bil nasprotnik v veliki premoči, se je takoj pričel spopad, v katerem so bila 4 sovražna letala sestreljena, več drugih pa je bilo poškodovanih. Verjetno je, da sta še nadaljnji dve sovjetski letali treščili na tla. Italijanski lovci so se vrnili na svoje oporišče brez izgub in škode.

Borbe na ledu

Helsinki, 1. aprila s. Med tem ko nemške letalske sile neprestano bombardirajo tovarne, vojaške in pristaniške naprave v Petrogradu, je finsko letalstvo v času od 22. do 27. marca hudo napadalo ostanke sovjetskih čet, ki so se iz Suursaria umaknile po ledu proti Kronstatu. Pot je vsa posejana z mrtveci in razdejanimi motornimi vozili. Po poslednjih podatkih je padlo na sovjetski strani v teh bojih najmanj 1000 ljudi. Vojni plen je bil zelo velik; posebno je bilo zaplenjenih mnogo topov in radio tehničnega materiala.

183 sovjetskih tankov uničenih

Berlin, 1. aprila s. Iz vojaškega vira se je izvedelo, da je bilo v času od 23. do 30. marca na vzhodnem bojišču uničenih skupno 183 sovjetskih tankov. V ponedeljek so sovjeti izgubili 57 letal, od teh 42 v letalskih spopadih.

Angleški bombnik treščil v Kategat

Kodanj, 1. apr. s. Agencija Ridzau poroča, da je v Kategat treščil angleški bombnik. Neka ribiška ladja je rešila 4 angleške letalce in jih pripeljala v Grenao, kjer so bili internirani.

Italijanski dar za bolgarske poplavljence

Sofija, 1. aprila s. Italijanski poslanik Magistrati je obiskal ministrskega predsednika Filova in mu izrazil sočustvovanje italijanske in albanske vlade z bolgarskim narodom sredi nesreče, ki ga je zadela ob poplavi Vidma. Izročil mu je milijon levov kot prispevek za pomoč prizadetemu prebivalstvu. Ministrski predsednik se je poslaniku zahvalil za velikodušni dar, ki priča o solidarnosti italijanske in albanske vlade z bolgarsko. Vs listi opozarjajo na pomembno gesto fašistične vlade in izražajo zahvalo bolgarskega naroda za pomoč velike italijanske zaveznice.

Tudi švicarska podjetja na ameriški črni listi

Bern, 1. aprila s. Švicarski listi objavljajo brzojavko iz Washingtona, v kateri beležijo, da je bilo 44 švicarskih podjetij vpisanih v črne sezname. V teh seznamih je sedaj poleg omenjenih švicarskih zabeleženih 871 južnoameriških podjetij, 48 španskih, 39 portugalskih, 17 švedskih in 13 turških.

Na južnem Barentskem morju uničen sovražni konvoj

Berlin, 1. apr. s. Na južnem Barentskem morju so nemške letalske in lahke pomorske sile napadle sovražni konvoj. Pri tej operaciji so bile potopljene štiri sovražne prevozne ladje s 27.000 tonami. Nadaljnje štiri pa so bile hudo poškodovane. Verjetno je, da je bila potopljena še ena sovražna tovorna ladja. Morje je bilo zelo vznemirjeno, tako da tega ni bilo mogoče natančno ugotoviti.

Zunanja trgovina Italije v vojnem času

Predavanje Ministra za devize in valute Eksc. Riccardia

Rim, 1. aprila s. V podružnici »Delovne banke« je imel minister za devize in valute Eksc. Riccardi predavanje o zunanji trgovini Italije v vojnem času. Po uvodni manifestaciji za Duceja je minister podal razvoj zunanje trgovine od leta 1934 dalje. Ni bila fašistična revolucija med prvimi, ki so nastopili proti temu, da se država ne vmešava v produkcijske in gospodarske probleme, nasprotno so bile to Zedinjene države, Anglija in Francija, šele med poslednjimi je bil fašistični režim prisiljen izdati restrikcijske ukrepe iz leta 1934, ki so bili potrebni za obrambo italijanskega gospodarstva. Na področju tarif je nastopila skromna zaščitna politika. Na področju dvostranskih sporazumov po načelu največjih ugodnosti pa je bila država prisiljena mirno gledati na beg zlata. Minister je opozoril, da so bile sankcije v zvezi z italijanskim gospodarskim in zemljepisnim položajem. Italijani ne smejo pozabiti tega afronta proti 45-milijonskemu proletarskemu narodu, ki je zahteval le svoje mesto na soncu. Italija je prestala to preizkušnjo in v trdnjavi sankcij so nekega dne razvili belo zastavo. Toda sankcije so bile le prvi poskus, odtlej življenje Italijanov ni bilo lahko. Ko je boljševizem poskusil udariti preko svojih meja od vzhoda proti zapadu in prodreti na področje rimskega morja, je morala Italija sprejeti hrbtne španske kampanje, ki jo je veljala milijarde. Ni si še opomogla, ko se je na obzorju pojavila svetovna vojna in se je znašla italijanska zunanja trgovina v vrtincu. Okrog 30% italijanskega izvoza je odpadlo na prekomorske dežele. Sedaj je italijanska zunanja trgovina navezana na evropski krog. Minister je nato podrobno obeležil gospodarske odnošaje s Portugalsko, Španijo, Francijo, Nizozemsko, Belgijo, Dansko, Grčijo, Turčijo, Švedsko, Švico in Hrvatsko.

kolikor se tičejo produkcije težke obutve za delavce, ki jih bodo prejemali po posredovanju sindikalnih organizacij in lažje obutve za otroke. Za odrasle bodo v ostalem prišle v potrošnjo nove vrste obutve, ki ne bodo izdelane iz usnja in kož. Kar se tiče surovin za te obutve, so bile določene posebne norme. Prodajale se bodo po določenih cenah. Določene so bile tudi cene za popravila obutve iz usnja in plutovine. Ceniki za popravljanje takih čevljev bodo morali biti javno izvešeni.

O posameznih problemih v razpravi so govorili Tajnik stranke, Minister Fareshi in Ricci, Državni podtajnik, Buffarini, Favadrosa in Paspolato, tajnik odbora Venturi, nacionalni svetniki Landi, Molfino, Paradino, Bignardi, Frattari, prof. Bellela in general Roux. Zasedanje odbora se bo nadaljevalo.

Zasedanje odbora za oskrbo z živili

Novi važni ukrepi za zagotovitev prehrane in drugih življenjskih potrebščin

Rim, 1. aprila s. Medministrsko odbor za oskrbo, razdelitev živil in cene se je sestal predsinoči ob 17. pod vodstvom Duceja v Beneški palači. Seja je trajala do 19.30. Sinoči se je ob 17. nadaljevala in se je ob 19 končala. Udeležili so se je tajnik Stranke, Ministri za finance, promet, korporacije, devize in valute, državna podtajnika pri notranjem ministrstvu, in za vojno produkcijo, načelnik inspektorata za štednjo in kredit generalni komisar za ribolov, predsedniki fašističnih konfederacij kmetijskih in trgovinskih delodajalcev, industrijskih delavcev, direktor industrijske konfederacije, inspektor fašistične stranke Fabrizi, general Roux, generalni direktor za oskrbo pri ministrstvu vojske in predsednik Zadružnega zavoda.

Kmetijski minister je poročal o položaju na trgu. Odbor je sprejel na znanje, da je ljudstvo s popolno disciplino sprejelo znatno omejitev krušnih obrokov ter da se zaveda, da je bil ta ukrep spričo slabe žetve in izostalega uvoza potreben za čas do nove žetve. Odbor je izrazil priznalo italijanskim kmetovalcem, ki so v zadnjem času stavili na razpolago še mnogo žita in je dodočil, da se bo oddaja pšenice s 30. aprilom razdeljevanje marmelade, kakor je bil sprejet na zadnji seji odbora. Odbor je definitivno zaključila, oddaja turščice pa s 31. majem.

Po poročilu generalnega komisarja za ribolov je odbor sklenil, da se le 25% svežih rib odstopi podjetjem za konzerviranje. Ta ukrep se takoj uveljavi in bodo prefekti v posameznih pokrajinah kontrolirali njegovo izvajanje.

Direktor industrijske konfederacije je nato poročal o programu za produkcijo in nitivno sprejel program in določil kriterije po katerih se bo marmelada delila v potrošnji v prvi vrsti za otroke. Ukrepi v tej zvezi se bodo uveljavili s 1. majem. V pokrajinskih glavnih mestih bodo prejemali otroci v starosti do 18 let po 500 g marmelade na mesec. Kar se tiče ostalih občin pa bodo razdeljevanje marmelade v podobnem smislu uredili prefekti v skladu s krajevnimi prilikami.

Komite je nato razpravljal o produkciji razdeljevanju in cenah obutve. Korporacijski minister je poročal o surovinah, ki so na razpolago in kolikor niso določene za oborožene sile. Odbor je sprejel ukrepe, v

Omejitev potrošnje električnega toka

Rim, 1. aprila s. Službeni list je objavil ministrski dekret z dne 31. marca letos, ki vsebuje nove določbe o potrošnji električnega toka.

S 1. aprilom se ukinejo odredbe prejšnjih dveh ministrskih dekretov glede potrošnje električnega toka. V vseh obrtnih in industrijskih delavnicah se bo morala odslej potrošnja električnega toka v primerjavi s potrošnjo v istem mesecu leta 1941 zmanjšati za 20%. Potrošnja pa v nobenem primeru ne bo smela presegati 80% potrošnje v mesecu oktobru preteklega leta. Delo v delavnicah pa se zaradi tega ne sme skrčiti pod 28 ur na teden. Industrijska podjetja, ki se poslužujejo lastnega toka, morajo ves presežek v smislu teh določb staviti na razpolago drugim podjetjem, kolikor so z njimi v zvezi.

Ti ukrepi pa ne veljajo za vojaške naprave, za elektrarne, ki dobavljajo tok železnicam, cestnim in žičnim železnicam, za telefonsko, brzojavno, radijsko oddajno in sprejemno službo, plinarnam in vodovodom, predelovalnicam odpadkov, tovarnam ledu in hladilnikov, mlinom, pekarnam, mlekarnam, namakalnim napravam, tiskarnam dnevnih listov, tovarnam za izdelovanje hidroelektričnih naprav, rudnikom, tovarnam za pridelovanje živil ter onim tovarnam, ki jih korporacijski inspektorati označijo za nujno potrebne. Vsak prekršek teh določb bo kaznovan.

Eksc. general Galbiati

na inspekcijskem potovanju po Hrvatski

Zagreb, 1. apr. s. Načelnik miličniškega glavnega stana Eksc. general Galbiati je včeraj v družbi generala Giube in drugih višjih oficirjev odpotoval iz Zagreba. Krenil je na inspekcijsko potovanje, na katerem bo pregledal posamezne oddelke črnih srajc na hrvatskem ozemlju. Na postaji so mu bile izkazane vojaške časti. Prišli so ga pozdravit poslanik Casertano ter zastopniki italijanskih konzularnih, vojaških in miličniških oblasti, dalje maršal Kvaternik kot zastopnik Poglavnika, zunanji minister Lorković in druge politične, vojaške in ustaške osebnosti. Vojaška godba je intonirala italijansko in hrvatsko himno.

Bivanje generala Galbiatia v hrvatski prestolnici je dalo povod za izraze iskrenega tovarištva in prijateljstva ne samo med zastopniki višjih oblasti, marveč tudi v tisku in v javnosti. »Nedjelne Vjesti« so objavile članek o proslavi fašistične obletnice v Zagrebu, v katerem pravijo med drugim:

Revolucija ustaškega pokreta, na katero se opira hrvatsko državno življenje in iz katerega se razvija politično, gospodarsko in socialno življenje v hrvatski državi, se popolnoma sklada s fašističnimi načeli, ki so onova evropskega novega reda in jamstvo pravičnejšega in boljšega življenja evropskih narodov. Ta skupnost idej, v okviru katerih se tudi hrvatski narod bori za novi red, je zelo zbližal narode, ki se ravnajo po tem načelih.

»Hrvatski narod« pa označuje osebnost Eksc. Galbiatia, njegove sijajne fašistične in vojaške vrline. Listi objavljajo na prvem mestu tudi službeni komunike o obisku Eksc. Galbiatia pri poglavniku. V avdienci so bil tedaj tudi poslanik Casertano, načelnik fašistične organizacije v Zagrebu Balestra di Mottola, general Monfagna in drugi visoki oficirji. Razgovor je bil dolg in nadvse prisrčen.

Indijci odklanjajo Crippsove predloge

Gandhi je med najhujšimi nasprotniki — Položaj se bo v najkrajšem času razčistil

Lizbona, 1. aprila s. Iz New Delhija je prispela brzojavka, ki pravi, da ne kaže, da bodo angleški načrti o novi ustavni ureditvi Indije brez nadaljnjega sprejeti. Lahko se reče, da je največ 50 do 100 ljudi za angleške načrte. Kar se tiče članov kongresa, je 7 proti načrtom, 5 pa za nje. Gandhi je med najhujšimi nasprotniki Crippsovih predlogov. Pandit Nehru bi pristal na to, da stavi protipredloge, položaj pa se bo v najkrajšem času razčistil. Obe smeri se kažeta tudi v indijskem tisku. Del listov je proti pristanku, drugi zanj. Nekateri listi pa zastopajo mnenje, da bi morala Indija staviti svoje predloge. Nasprotniki angleških načrtov zastopajo mnenje, da bi bilo treba obrambo Indije prepustiti Indijcem samim. Neodvisnost Indije, za katero ne bi jamčile oborožene sile, bi bila samo farsa. V tem je ves problem glede na angleške predloge.

Prodiranje Japoncev

V Birmi so dosegli nove važne uspehe — Normalizacija življenja v zasedenih pokrajinah

Lizbona, 1. aprila s. V New Delhiju je bil objavljen komunike, ki priznava, da japonske in birmanske sile prodirajo po dolini reke Iravadi navzgor in so dospele do Šavedaunga, 10 milj južno od Fromeja. Angleški komunike beleži, da operacije angleških sil znatno omejujeta pomanjkanje izvidniških letal in sovražno razpoloženje krajevnega prebivalstva, ki Japonce aktivno podpira.

Balikpapan, 1. apr. s. Obnova mesta, ki so ga razdejale sovražne sile na svojem umiku, naglo napreduje spričo sodelovanja japonskih oblasti s krajevnim prebivalstvom. Prebivalstvo sodeluje z okupacijskimi oblastvi tudi pri vzdrževanju reda in miru. Ustanovljeni so bili novi policijski uradi, organizirala se je kontrola nad cenami nad trgovino, financami, kmetijstvom in industrijo.

Tokio, 1. apr. s. Agencija Domej je objavila vest s Sumatre, da je otok sedaj popolnoma pod kontrolo Japoncev. Po kratkem spopadu se je Japoncem predalo poslednjih 200 nizozemskih vojakov, ki so še vztrajali v trdnjavi Kutajani na severni obali otoka.

Angleške bombe na japonsko bolniško ladjo

Tokio, 1. aprila s. Japonski glavni stan je objavil, da je letalo tipa »Lockhead« napadlo japonsko bolniško ladjo »Asahi Maru«. Angleži so na ta način znova prekršili določbe mednarodnega pomorskega vojnega prava, ki se tičejo bolniških ladij. Letalo je ladjo napadlo pretekli četrtek v jutranjih urah. Odvrglo je nanjo 5 bomb, ki so eksplodirale kakih 100 m daleč od parnika. Ladja je bila obeležena z vsemi predpisanimi znaki, tako da ni mogoče govoriti o zmoti.

Ukinjena zatemnitev v Indokini

Saigon, 1. aprila s. Z današnjim dnem so v Saigonu in Holonu ter v ostali južni francoski Indokini ukinili odredbe o zatemnitvi, ki so bile v veljavi od 8. decembra preteklega leta dalje. Ti ukrepi so bili izdani zaradi hude krize, v kateri se je znašlo sovražno letalstvo in zaradi umika sovražnih sil, ki bi bile lahko ogrožale Indokino.

Ogromne izgube Kitajcev

Šanghaj, 1. apr. s. Zastopnik japonske vojske je izjavil, da je v času od 1. marca preteklega leta do 1. marca t. l. v vojni v centralni Kitajski padlo 233.000 Kitajcev, 670 000 pa je bilo ujetih. Okrog 12.000 Kitajcev, ki so bili prej v vrstah Čangkajškove vojske, je prešlo v nankinško vojsko.

Nov ukrajinski denar

Varšava, 31. marca. s. Med raznimi ukrepi nemške oblasti v osvobojenih ruskih krajih zasluži pozornost zlasti ukrep za stabilizacijo ukrajinskega denarja z izdajo posebnega denarja »karbovancev«, ki povsem odstranjuje stari sovjetski rubelj in okupacijske marke. Ukrajinska emisijska banka ima začasno svoj sedež v Rovnu in je pod vodstvom dr. Einseidla, zastopnika nemške državne banke v Berlinu. Po izkušnjah in po sedanjih dobrih rezultatih, ki so bili doseženi z emisijsko banko v Krakovu glede zlotov, tudi novi ukrajinski denar »karbovanec« ne bo imel tradicionalne plutokratske zlate in srebrne podlage, temveč mu bo služila za kritje le proizvajalna sposobnost ukrajinskih plodovitih tal in tvornic. Ukrajinsko prebivalstvo, ki marljivo sodeluje z nemškimi oblastmi pri obnovi svojega gospodarstva, je sprejelo novi denar z zadovoljstvom. Po podatkih, ki jih je v listu »Ukrajinischer Landwirth« objavil znani strokovnjak za ukrajinska gospodarska vprašanja Evgen Eršiperko, bo letošnja letina v Ukrajini neprimerno obilnejša kakor lani.

Razdeljevanje mleka v Ljubljani

Od danes dalje smejo dobivati mleko samo otroci do desetega leta in odrasli, stari nad 60 let

Prehranjevalni zavod Vis. Komisarijata za Ljubljansko pokrajino objavlja:

Počenši s 1. aprilom t. l. prične razdeljevanje mleka po rajonih, **t. j. vsakdo sme kupovati mleko le v tisti mlekarni, kateri je priključena ulica (cesta, trg), kjer stanuje.**

V teh mlekarnah bodo stranke prejele tudi posebne »Nabavne knjižice za mleko«. Knjižice so izdane sedaj le za one stranke, katere so v »Prijavi za dodelitev mleka« navedle, da dobivajo mleko v mlekarni, oz. da ga ne dobivajo nikjer. Za stranke, ki so navedle, da dobivajo mleko od mlekaric ali kjerkoli drugje, knjižice sedaj še niso izdane. Knjižice dobe tudi one stranke, ki zaenkrat nimajo nobenih upravičencev (otrok, starčkov, bolnikov). Mleko pa bodo te stranke dobile tedaj, ko bo krita potreba za upravičence, in v množini, ki bo pač na razpolago.

Knjižice je dvigniti najkasneje do 10. aprila; knjižice, ki do tega dne ne bodo dvignjene, bo hranil Urad za razdeljevanje mleka v Majstrovi ul. 10 in bodo morale stranke pozneje same priti po nje.

Od 1. aprila dalje smejo torej posamezne mlekarne prodajati mleko le onim strankam, ki stanujejo v njihovem rajonu (za kar imajo posebne sezname) in ki imajo nabavne knjižice za mleko. Stranka mora prinesti nabavno knjižico za mleko vselej s seboj, prodajalec pa mora vanjo vpisati datum in množino mleka, ki ga je stranka dobila.

S prvim aprilom prenehajo veljati tudi vse nakaznice (začasne in stalne), izdane od Urada za razdeljevanje mleka, ker je ista množina mleka vpisana v nabavne knjižice posameznih strank.

Upravičenci: Dokler traja pomanjkanje mleka, so upravičeni dobivati mleko le sledeči:

a) dojenčki do 1 leta 1 liter na dan;

b) otroci od prvega do sedmega leta po pol litra na dan;

c) otroci od sedmega do desetega leta po četrt litra na dan;

č) osebe, ki so stare nad 60 let, po pol litra na dan;

d) osebe z zdravniškimi spričevali po pol litra na dan, ako zdravnik ni predpisal drugače.

Prehranjevalni zavod pa izrečno opozarja, da je število upravičencev v zadnjem času tako naraslo, da tudi za upravičence ni vsak dan zadostne množine mleka na razpolago. Zato naj si stranke, ki morda niso dobile one množine mleka, na katero so upravičene, prihranijo nepotrebne reklamacije; pač pa naj dosledno zahtevajo, da se jim množina mleka vpiše v knjižico, da bi se lahko ugotovilo, če mlekarna to ali ono stranko trajno in namenoma zapostavlja.

Mlekarice. Stranke, ki so v »Prijavi za dodelitev mleka« navedle, da dobivajo mleko od mlekarice, a so med tem mlekarice izgubile, naj predložijo Uradu za razdeljevanje mleka pismeno izjavo mlekarice z navedbo razloga, zakaj je prenehala nositi mleko dotični stranki in če je prenehala za stalno. Le v tem primeru bodo tudi tem strankam izdane nabavne knjižice za mleko.

Člani železničarske nabavljalne zadruge: Vsi, ki so na »Prijavah za dodelitev mleka« navedli, da dobivajo (ali žele dobivati) mleko od Železničarske nabavljalne zadruge, ga bodo tudi v bodoče dobivali od tam.

Spremembe, reklamacije. Vsako spremembo v stanju upravičencev (obolenje, rojstvo, preselitev, smrtni primer) in vsako spremembo naslova je osebno javiti v Uradu za razdeljevanje mleka v Majstrovi ul. 10 in obenem predložiti »Nabavno knjižico za mleko« (če jo stranka že ima). Spremembe, ki bi jih stranke priglašale le v mlekarnah, ne bodo upoštevane. Isto velja glede reklamacij, kolikor so upravičene.

Izrečno se opozarjajo stranke, ki so se v času odkar so oddale »Prijavo za dodelitev mleka«, preselile, da Uradu za razdeljevanje mleka čimprej sporoče svoj naslov in zahtevajo nove knjižice.

Rajoni posameznih mlekarn

Središče mesta s kolodvorskim okrajem

Mlekarna Beve Frančiška, Frančiškanska ul. 5: Bleiweisova (prej Tyrševa) od pošte do Ajdovščine, Frančiškanska ul., Marijin trg, Prešernova ul., Puccinijeva in Šelenburgova ul.

Mlekarna Furlan Nežka, pasaža nebotičnika: Beethovnova, Gajeva, Gledališka, Muzejski trg in ulica, Pod turnom, Puharjeva, Šubičeva, Tomanova, Ulica 3. maja, Valvazorjeva in Verdijeva.

Mlekarna Stefanciosa Marija, Gosposvetska 10: Gosposvetska c. in Kersnikova ul.

Mlekarna Krese, Vošnjakova 4: Knafljeva (prej Pražakova), Viktorja Emanuela (prej Bleiweisova), od Puharjeve do konca in Vošnjakova.

Mlekarna Martinc Franja, Bleiweisova (prej Tyrševa) 17: Bleiweisova od Ajdovščine do Pražakove.

Mlekarna Rupnik Fani, Bleiweisova (prej Tyrševa) 31: Bleiweisova od Pražakove do železniškega prelaza, Pražakova št. 1, 2, 3.

Mlekarna Hosta Marija, Tavčarjev 4: Tavčarjeva in Trdinova ul.

Mlekarna Šinkovec Fani, Miklošičeva 7: Čopova pri Miklošičevi, Dalmatinova, Miklošičeva od začetka do Čopove in Rimski (prej Kralja Petra) trg in Cigaletova.

Mlekarna Levka Angela, Miklošičeva 40: Cesta Soške divizije (prej Masarykova) od začetka do Resljeve, Miklošičeva od Pražakove do konca.

Mlekarna Peček Francka, Pražakova 15: Miklošičeva od Čopove do Pražakove in Pražakova z izjemo številk 1, 2, 3.

Mlekarna Seničar Franc, Kolodvorska 35: Kolodvorska od vštetih 20 in 29 do konca.

Mlekarna Rozman Josipina, Kolodvorska 18: Kolodvorska od začetka do vštetih 18 in 27.

Mlekarna Perdan Ludvik, Resljeva 7: Petrarkova (prej Komenskega) od začetka do Resljeve, Resljeva leva stran (neparne št.) od začetka do Čopove.

Mlekarna Jerman Antonija, Resljeva 8: Čopova pri Resljevi, Petrarkova (prej Komenskega) od Resljeve do konca in Resljeva desna stran (parne št.) od začetka do Čopove.

Mlekarna Jenko Ivana, Slomškova 9: Resljeva od Čopove do konca in Slomškova od začetka do Resljeve.

Mlekarna Zakovšek Štefka, Slomškova 27: Metelkova, Kotnikova in Slomškova od Resljeve do konca.

Šentpetrski okoliš, Moste, Zelena jama

Mlekarna Sopper Marija, Vidovdanska 2: Vidovdanska cesta.

Mlekarna Kerin Ivanka, Ilirska ul. 15: Ilirska, Škofja (prej Fügnerjeva) in Hrvatski trg.

Mlekarna Valjavec Ivanka, Prisojna 1: Majstrova, Prisojna in Tabor.

Mlekarna Klobčar Zalka, Jegličeva 10: Holzapflova, Jegličeva do Prisojne, Vrhovčeva in Zalokarjeva.

Mlekarna Perpar Marija, Šmartinska 6: Friškovec, Jegličeva, Ravnikarjeva in Šmartinska od Prisojne do vštetih 5 in 14.

Mlekarna Rojšek Marija, Šmartinska 16: Cesta Soške divizije (prej Masarykova) od Resljeve do konca, Korytkova, Močnikova, Jenkova in Šmartinska od vštetih 7 in 16 do vštetih 13 in 22.

Mlekarna Rančigaj Marija, Šmartinska 24: Bolgarska, Grablovčeva in Šmartinska od vštetih 15 in 24 do konca.

Mlekarna Krašna Terezija, Bohoričeva 16: Bohoričeva, Japljeva, Malenškova, Vodmatski trg in Zavrti.

Mlekarna Kopljenik Margareta, Zaloška 7: Cegnarjeva, Koblarjeva, Lipičeva, Ob Ljubljanici od začetka do Koblarjeve, Poljanski nasip od Živinozdravniške do konca, Povšetova od začetka do Koblerjeve, Slajmerjeva in Zaloška c. od začetka do vštetih 10 in 23.

Mlekarna Čenčič Fani, Zaloška 16: Vodmatska in Zaloške desna stran (parne št.) od vštete 14 do vštete 48.

Mlekarna Medved Ivanka, Zaloška 45: Društvena in leva stran Zaloške od vštete 25 do vštete 59.

Mlekarna Kolar Marija, Predovičeva 12: Marenčičeva, Poljska pot, Pot na Fužine, Predovičeva, Stara pot in Zakotnikova.

Mlekarna Potokar Neža, Pokopališka 1: Ciglarjeva od vštetih 11 in 14 do konca, Pokopališka od začetka do Tovarniške in Zaloška od vštetih 50 in 61 do konca.

Mlekarna Vidmar Ljudmila, Ciglarjeva 12: Ciglarjeva od začetka do vštetih 9 in 12 (pri Petričevi), Krekova, Na klančku, Petričeva, Pod ježami, Ribniška, Slapničarjeva in Šušteršičeva.

Mlekarna Kolenc Ana, Tovarniška 11: Ob Zeleni jami, Pokopališka od Tovarniške do konca in Tovarniška od začetka do Središke.

Mlekarna Doberlet Slavka, Tovarniška 17: Bavdkova, Jarše, Jarška, Koroščeva, Mokronoška, Nove Jarše, Poljedelska, Tovarniška od Središke do konca in Zvezna.

Mlekarna Jelnikar Angela, Središka 18: Bernekarjeva, Bezenškova, Cesta v Obrije, Cilenškova, Gnidovčeva, Hrastje, Kodrova, Križna, Ljubljanska, Obrije, Pohlinova, Pri vojaškem vežbališču, Rožičeva, Sneberska, Središka, Šmartno ob Savi, Tomačevo, Vojaško vežbališče in Zadobrovška.

Južni del mesta s Trnovim

Mlekarna Končan Marija, Wolfova 12 (dvorišče Oražnovega dijaškega doma): Wolfova ul. in Hribarjevo nabrežje.

Mlekarna Korelec Marija, Mussolinijev (prej Kongresni) trg 15: Dvorni trg, Glediališka stolba, Mussolinijev trg in Nunska ul.

Mlekarna Kroupa Pavel (»Drama«), Erjavčeva 2: Ažbetova, Cesta na Rožnik, Cesta v Rožno dolino do Strekljeve, Drenikov vrh, Erjavčeva, Gradišče, Igriška, Gregorčičeva od Gradišča do konca, Pot na Rožnik, Turnograjska, Strekljeva, Škrabčeva, Svetčeva, Rutarjeva, Pot na Drenikov vrh in Levstikova od začetka do Vrtače, Viktorja Emanuela (prej Bleiweisova) od Erjavčeve do Puharjeve.

Mlekarna Rajnar Jožefa, Borštnikov trg 1: Borštnikov trg, Cesta 29. okt. od Gradišča do konca in Snežniška.

Mlekarna Roš Barbara, Cesta 29. okt. 2: Bogišičeva, Cesta 29. okt. od začetka do Gradišča, Cojzova, Dobrilova, Emonska, Gorupova, Mirje do Murnikove in Napoleonov trg.

Mlekarna Babič Alojzija, Gregorčičeva 4: Gregorčičeva do Gradišča, Peternelova, Soteska, Turjaška in Vegova.

Mlekarna Kovačič Marija, Židovska steza 6: Židovska ul. in Židovska steza.

Mlekarna Krajnc Marija, Novi trg 1: Čevljarska ul., Jurčičev trg in Novi trg.

Mlekarna Zorko Pepca, Gosposka 16: Gosposka in Križevniška ul.

Mlekarna Vokač Roza, Breg 8: Breg in Salendrova ul.

Mlekarna Zajec Alojzija, Krakovski nasip 10: Gradaška, Kladezna, Krakovska, Krakovski nasip, Razpotna, Rečna, Trnovski pristan in Vrtna.

Mlekarna Plahuta Kristina, Trnovska 19: Cerkvena, Jelovškova, Jeranova, Karunova, Lampetova, Mandeljčeva (prej Svabičeva), Mivka, Mala čolnarska, Opekarska, Staretova, Trnovska, Velika čolnarska, Veliki štradon, Vogelna, Pred konjušnico.

Mlekarna Vovk Milka, Kolezijska 25: Cesta dveh cesarjev, Cesta na Loko, Cesta v Mestni log, Cesta v Zeleni log, Devinska, Gerbičeva, Kolezijska, Kopališka, Koseskega, Kraška, Mencingerjeva do Vipavske, Pot na Rakovo jelšo, Riharjeva, Soška, Stranska pot, Valjavčeva, Verstovškova od Langusove do konca, Vipavska, Zbašnikova, Zeljarska, Zelena pot ob Malem grabnu in Zeleni log.

Kodeljevo

Mlekarna Guzelj Marija, Klunova 8: Cankarjeva, Adamič-Lundrova, Klunova, Mahničeva, Malejeva, Na peči, Ob dolenjski železnici, Ob Ljubljanici od Koblarjeve do konca, Ob peči, Okiškega, Povšetova od Koblarjeve do konca, Pugljeva, Salezijanska, Štepanska, Štepanja vas in Zadružna.

Sv. Petra cesta

Mlekarna Cvelbar Nežika, Sv. Petra cesta 8: Obrežna steza, Sv. Petra cesta od začetka do vštetih 19 in 22 in Sv. Petra nasip od začetka do vštete 11.

Mlekarna Fratnik Katarina, Sv. Petra c. 33: Prečna ul. in Sv. Petra c. leva stran (neparne št.) od vštete 21 do vštete 35.

Mlekarna Žibert Ivan, Sv. Petra cesta 26: Sv. Petra c. desna stran (parne št.) od vštete 24 do vštete 32 in Sv. Petra nasip od vštete 13 do Zmajskega mosta.

Mlekarna Filipič (prej Jurko), Sv. Petra c. 53: leva stran Sv. Petra c. (neparne št.) od Resljeve do Vidovdanske c.

Mlekarna Skole Alojzija, Sv. Petra 46: Sv. Petra c. desna stran od vštete 34 do vštete 48, Sv. Petra nasip od vštete 33 do vštete 47.

Mlekarna Kovačič Bronislava (prej Krištof), Sv. Petra c. 60: Sv. Petra cesta od Vidovdanske do konca, Sv. Petra nasip od vštete 49 do konca in Usnjarska.

Šenklavž, Poljane

Mlekarna Horvat Fanika, Lingarjeva 1: Dolničarjeva, Lingarjeva, Medarska, Nabrežje 20. sept. in Pogačarjev trg.

Mlekarna Brožič Alojzija, Pred škofijo 21: Stritarjeva, Študentovska in štev. 21 Pred škofijo.

Mlekarna Rejec Frančiška, Kopitarjeva 1: Kopitarjeva, Krekov trg, Poljanski nasip do vštete št. 14 (Mestna hiša) in Vodnikov trg.

Mlekarna Janežič Josipina, Poljanska c. 3: Barvarska steza, Gestrinova, Grajska planota (Grad), Kapiteljska, Poljanska c. od začetka do vštete 14 in 15 in Poljanski nasip od vštete 16 do konca.

Mlekarna Vrh Ivanka, Pred škofijo 17: Pred škofijo z izjemo štev. 21 in Semeniška ul.

Mlekarna Lovšin Amalija, Strossmayerjeva 4: Lončarska steza, Na stolbi, Streliška do vštetih 15 in 16 (pri Zrinjskega c.), Strmi pot, Strossmayerjeva in Ulica Stare pravde.

Mlekarna Pečar Viktorija, Poljanska c. 18: Ciril-Metodova, Peruškova, Poljanska od Strossmayerjeve do Ambroževega trga, Quaglijeva, Streliška od Zrinjskega do konca, Zarnikova in Zrinjskega.

Mlekarna Krajc Milka, Ambrožev trg 9: Ambrožev trg, Poljanska od Ambroževega trga do Domobranske, Vrazov trg in Živinozdravniška.

Mlekarna Kočnik Angela, Poljanska 77: Domobranska, Hradeckega c. od vštetih 9 in 18, Hudovernikova, Kapusova, Litijska, Mesarska, Na gmajni, Poljanska od Domobranske do konca in Potočnikova.

Šentjakobski okraj in Dolenjska cesta

Mlekarna Balantič Ivanka, Cankarjevo nabr. 1: Cankarjevo nabr., Ključavničarska, Krojaška in Pod trančo.

Mlekarna Klavs Alojzija, Stari trg 11a: Mestni trg, leva stran Starega trga do vštete 11a in Vodna steza.

Mlekarna Strle Frančiška, Stari trg 17: Reber in leva stran Starega trga od vštete 13 do konca.

Mlekarna Seničar Franc, Stari trg 30: Gallusovo nabr., Stari trg od vštete 26 do konca in Stiška ulica.

Mlekarna Gmajnar Anton, Stari trg 24: desna stran Starega trga od začetka do vštete 24.

Mlekarna Škrjanc Ivana, Sv. Jakoba trg 6: Sodarska steza, Sv. Jakoba trg, Osoje, Osojna pot, Trubarjeva in Ulica na Grad.

Mlekarna Galjot Ana, Žabjak 6: Cimpermanova, Grudnovo nabr., Merosodna, Prule, Rožna ul., Žabjak.

Mlekarna Magdalenc M., Florijanska 9: leva stran Florijanske ul. od začetka do Ulice na Grad.

Mlekarna Ivanc Marija, Florijanska ul. 10: desna stran Florijanske ul. do vštete 18 (šentjakobsko župnišče).

Mlekarna Krže Ivana, Florijanska ul. 28: Florijanska ul. od vštetih 20 in 27 do vštetih 28 in 30 in Hrenova ul.

Mlekarna Gvozdenovič Žarko, Florijanska 40: Florijanska ul. od vštetih 30 in 43 do konca, Vožarski pot in Zvonarska ul.

Mlekarna Korošec Anica, Karlovška c. 8: Gruberjevo nabr., Hradeckega c. do vštetih 7 in 16, Janežičeva, Karlovška, Prijateljeva, Privoz, Tesarska, Za gradom.

Mlekarna Lupinc Ivana, Dolenjska c. 48: Črna vas, Dolenjska c., Galjevica, Ilovški štradon,Ižanska c., Jurčkova pot, Livada, Orlova ul., Peruzzijeva, Rakovniška, Rudnik, Uršičev štradon, to je vse ozemlje, ki ga omejujeta Dolenjska c. na eni strani, Ljubljanica in Gruberjev prekop na drugi.

Bežigrajski okoliš

Mlekarna Glavan Marija, Bleiweisova (prej Tyrševa) 37a: Bleiweisova c. od železniškega prelaza do vštetih 37a in 50, Livarska, Parmova do Bežigrada, Pleteršnikova do Costove in Smoletova.

Mlekarna Štuler Nežka, Bleiweisova (prej Tyrševa) 37b: Bleiweisova c. od vštetih 37b in 50 do vštetih 43 in 52, Costova, Detelova in Robbova ul.

Mlekarna Gmajnar Anton, Bleiweisova (prej Tyrševa) 47: Bleiweisova do vštetih 47 in 54, Linhartova in Trstenjakova.

Mlekarna Leskovic Ana, Bleiweisova 47b: Bleiweisova do vštetih 55 in 58, Brankova, Grasselijeva, Kalanova, Marconijeva, Pleteršnikova od Costove do konca, Preradovičeva in Svetosavska.

Mlekarna Penko Ivanka, Bleiweisova 69: Albanska (spodnji del), Bleiweisova do vštetih 80 do 85, Dravska, Kržičeva, Peričeva, Prekmurska, Ulica sv. Marka in Vodovodna do vštetih 22 in 39.

Mlekarna Kernc Marija, Bleiweisova 88: Bleiweisova do vštetih 90 in 97, Celjska, Dermotova, Herbersteinova, Ipavčeva, Koroška, Mariborska, Pribinova in Topniška.

Mlekarna Hovar Marija, Bleiweisova 92: Albanska (gornji del), Bleiweisova od vštetih 92 in 99 do konca, Cerkova, Dimičeva, Förstерjeva, Dečkova, Funtkova, Glavarjeva, Grafenauerjeva, Grintovška, Jamnikova, Hubadova, Kadilnikova, Kobičeva, Kocbekova, Kočenska, Koželjeva, Lambergerjeva, Lužiško-srbska, Ogrinčeva, Peganova, Popovičeva, Posavskega, Robičeva, Rožanska, Stoženska, Stožice, Tolstojeva, Triglavska (pri Bleiweisovi), Turnerjeva, Zagrebška in Zupanova.

Mlekarna Perdir Rado, Vodovodna c. 67: Strojeva, Triglavska pri Vodovodni, Velikovška in Vodovodna od vštetih 24 in 41 do konca.

Mlekarna Drole Ivanka, Staničeva 6: Apihova, Einspielerjeva, Frankotova, Lavričeva in Staničeva z izjemo št. 2, Mlekarna Vidic Stanislava, Staničeva 2: Bežigrad, Baragova, Hranilniška, Parmova od Bežigrada do konca in Staničeva št. 2.

Šiška

Mlekarna Horjak Marija, Celovška 28: Celovška c. od začetka do vštetih 30a in 35, Javornikova in Jesenkova ul.

Mlekarna Kovačič Lucija, Celovška c. 34: Celovška c. do vštetih 43 in 38, Frankopanska, Gubčeva, Malgajeva in Žibertova do Medvedove.

Mlekarna Jurkovič Katarina, Celovška c. 42: Celovška c. do vštetih 63 in 56, Lepodvorska do Medvedove in Pod gozdom.

Mlekarna Rupena Rozalija, Jernejeva 2: Celovška do vštetih 66 in 69, Dolinska steza, Gasilska, Jernejeva do Medvedove, Kosova, Maurerjeva, Štefanova, Vodnikova do vštetih 15 in 18 in Železnikarjeva.

Mlekarna Samec Adela, Celovška 72: Aljaževa, Beljaška, Celovška do vštetih 84 in 95, Knezova, Tržna in Verovškova do Černetove.

Mlekarna Gruden Jakob, Celovška 101: Celovška do vštetih 98 in 103, Černetova od Aljaževe do konca, Drenikova, Hotimirova, Kettejeva, Podjunska, Podlimbarskega in Videmska.

Mlekarna Ambrožič Ivanka, Celovška 105: Aleševčeva, Brejčeva, Celovška do vštetih 111 in 112, Galetova, Kneza Koclja, Na jami in Vodnikova od vštetih 17 in 20 do vštetih 35 in 42.

Mlekarna Kovačič Angela, Celovška c. 135: Andreaševa, Bitenčeva, Bizjanova, Bohinčeva, Bregarjeva, Celovška od vštetih 113 in 114 do konca, Cesta v Koseze, Čebelarska, Devova, Dolnice, Drabosnjakova, Draga, Draveljska, Dravlje, Freyerjeva, Glince, Gorazdova, Gutsmanova, Javorškova, Kamna gorica, Kamnogoriška, Knobleharjeva, Korotanska, Koseška, Kovaška, Krovska, Kumerdejeva, Lakotence, Ledarska, Laznikova, Levičnikova, Ljubeljska, Martin Krpanova, Matjanova pot, Na dolih, Na Korošici, Na trati, Obirska, Pavšičeva, Peterčeva pot, Podutiška, Podgora, Pod hruško, Pod hribom, Podutik, Poljane, Prelovčeva, Preradovičeva, Pržanjska, Saveljska, Sadjarska, Scopolijeva, Soierjeva, Stegne, Sv. Roka ul., Šišenska, Šolska, Trata, Tugomerjeva, Vodnikova od vštetih 37 in 44 do konca, Vrbska, Zapuška, Zatišje, Za krajem, Za vasjo, Zlatek.

Mlekarna Košak Antonija, Lepodvorska 29: Frankopanska od Medvedove do konca, Jernejeva od Medvedove do konca, Jezerska, Lepodvorska od Medvedove do konca, Medvedova od Lepodvorske do konca, Polakova in Žibertova od Medvedove do konca.

Mlekarna Tušar Antonija, Medvedova 30: Medvedova od začetka do Lepodvorske.

Mlekarna Režek Minka, Janševa 2: Borutova, Černetova do Aljaževe, Goriška, Janševa, Kamniška, Kavškova, Milčinskega, Murnova, Podmilščakova Samova in Verovškova od Černetove do konca.

Tržaška cesta in Rožna dolina

Mlekarna Škorjanc Cecilija, Tržaška c. 2: Tržaška c. 2, Vrtača in Viktorja Emanuela (prej Bleiweisova) do Erjavčeve.

Mlekarna Turk Ivanka, Tržaška c. 6: Aškerčeva, Groharjeva, Levstikova od Vrtače do konca, Mirje od Murnikove do konca, Murnikova, Tobačna in Tržaške desna stran od vštetih 4 do vštetih 12.

Mlekarna Žiberna Marija, Tržaška c. 5: leva stran Tržaške c. od začetka do vštete 9, Marmontova od začetka do Langusove in Verstovškova od začetka do Langusove.

Mlekarna Novak Anica, Tržaška c. 11: Bičevje pri Langusovi ul., Langusova, Lepi pot, Oražnova in leva stran Tržaške c. od vštete 11 do vštete 21.

Mlekarna Vodnik Alojzija, Tržaška c. 21: Bičevje pri Jadranski, Hajdrihova, Idrijska, Glinška, Jadranska, Marmontova od Langusove do konca, Postojnska od začetka do Bobenčkove, Šumarjeva in Tržaška od Langusove do Bobenčkove.

Mlekarna Škriba Lora, Tržaška 60: Bobenčkova, Gostilničarska, Obrtniška, desna stran Tržaške od lekarne do vštete št. 60 in Vrhovnikova.

Mlekarna Petek Angela, Tržaška c. 62: Gregorinova, Kogejeva, Postojnska od Bobenčkove do konca in Tržaška od vštete 62 do vštete 74.

Mlekarna Žorž Ema, Tržaška c. 81: Čampova, Ločnikarjeva, Mencingerjeva, Splitska, Svetogorska, Šibeniška, Tržaška od vštete 77 do vštete 95, Velebitska in Zavetiška.

Mlekarna Pretnar Kati, Tržaška 88: Abramova, Bokalška, Bonifacijeva, Cesta na Dobrovo, Cesta na Vrhovce, Cesta na Brod, Cerkniška, Cesta na Brdo, Kančeva, Kozarje, Martinova, Merčnikova, Nanoška, Sattnerjeva, Tolminska in Tržaška od vštetih 76 in 95 do konca.

Mlekarna Anderlič Zofija, Predjamska 8: Cesta v Rožno dolino od Strekljeve do konca, Ceste II., IV. (Predjamska), VI., VIII., X. in XII. do ceste IX.; ceste III., V. in VII.; Kocenova, Levčeva, Večna pot in Žitnikova.

Mlekarna Slanič Pavla, Rožna dolina II., 36: Brdo, Brdnikova, Kolajbova, Cesta II. od ceste IX. do konca, Ceste IX., XI., XIII., XV., XVII., XIX in XXI.; Legatova, Na stezi, Poklukarjeva.

Mlekarna Span Nežka, Predjamska 53: Ceste IV. (Predjamska), VI., VIII. in X. od Predjamske do konca.

Goethejeva Ifigenija na Tavridi

Klasična umetnina je v skrbni uprizoritvi ostavila globok vtisk

Ljubljana, 1. aprila

Starogrško pripovedko o Ifigeniji so dramatično vsak po svoje obdelali že Aischylos, Sophokles in Euripides, pa tudi rimski dramatik Pacuvius, Francoz Racine in še drugi. Guillard je celo napisal Glucku besedilo Iphigénie en Tauride«, ki je izzvalo najboljšo Gluckovo opero.

Goethe je torej le nanovo dramatiziral že zelo znano snov; v bistvu pa se je držal Euripidove drame, toda ustvaril je delo, ki ga označujejo kot začetek nemškega klasicizma v dramatiki in poeziji vobče. Goethe je prvi z duhom človekoljubja (humanitete) vzdihnil stari snovi novo življenje ter podal človeštvu v svoji oblikovno in miselno krasni umetnini večno veljavno načelo, da je človekoljubje, dobrotnost, sočutje, usmiljenje najvišja vrlina človeka, naroda celi državi. Silni vpliv plemenite žene, njena čista duševnost, popolna odkritosrčnost in otroška zaupnost so dobile v Goethejevi Ifigeniji klasično vzvišen izraz, ki prepričuje še danes.

Za današnjega poslušalca in gledalca ni važno, ali je Goethe ž njo resnično izrazil neskončno blagi vpliv lastne svoje sestre ali svoje ljubljene prijateljice, gospe pl. Steinove. Za nas je odločilna in porazna lepota Goethejeve drame v prikazu Ifigenijinega plemenitega vpliva na Thoasa, kralja Tavricev, ki je dajal še tujce begunce klati na žrtvenikih bogovom, zlasti pa na brata Oresta, nesrečnega maščevalca očeta Agamemnona in morilca lastne prešestne matere Klytajmestre. Tako je ta drama himna na čast plemenitim ženam, ki zmagujejo moško okrutnost, maščevalnost, oboroženo nasilstvo in zvijačnost z dobroto.

Tiha veličina in plemenita preprostost sta kakor antičnim umotvorom lastni tudi Goethejevi, prav danes kar občutno aktualni drami. Vse dejanje se zgodi v petih kratkih aktih na enem samem prizorišču, v gaju pred Dianinim templom, le med petorico oseb brez ljudstva ali vojaštva. Med to petorico se odigrava silna, pretresljiva duševna drama in se odloči usoda treh oseb in vsega Savriškega naroda. Ifigenija se vrne v domovino in na očetovski dom, Orest ozdravi in postane mikenski kralj, Thoas in njegov narod pa živita poslej kulturno po vzgledu človekoljubnih Grkov. Z Goethejevo »Ifigenijo« se je začela gojiti v svetovnem slovstvu duševna drama, ki se je razvijala preko Ibsena, Maeterlincka in vseh modernih psiholoških dramatikov do današnjega dne.

Goethe je ostal zvest staroklasičnim dramatskim vzornikom ter je ohranil svoji drami vse značilnosti z religioznostjo, kultom bogov in mitologijo tesno povezane grške poezije, pa tudi z njeno zunanjo obliko, zlasti z monologi in pripovedovanji.

Tako so dobili naši igralci zopet enkrat izredno težke naloge, ž njimi pa režiser s scenografom. Frana Albrechta vzgledno lepi in vzlic svoboščinam smiselno točni prevod so srečno izbrani nosilci vlog brez primerno prinašali tehnično odlično, jasno, miselno in čustveno močno izrazito in zato vseskozi učinkovito.

Ifigenija **šaričeve** je zunanje, po govorici in igri idealen, iluzijo klasične lepote v vsem mojstrski izzivajoč lik. Kakor že z Antigono, je zopet z Ifigenijo dokazala, da so klasično čustvene junakinje zanjo umetniške naloge, ki jim polno ustreza ne le po svoji najvišji odrski sposobnosti, temveč tudi po svoji naravi. Težki monologi so ji uspeli popolnoma in edina »pesem park« ob zaključku IV. dejanja bo pri reprizah morala najti še boljše oblike. Žela je za svojo sijajno kreacijo vsesplošno priznanje in pošteno zasluženo cvetje.

Ogromno vlogo je obvladovala vseskozi z jasnim zvonkim glasom, a v krasni grški belini in s tipično grško pričesko je učinkovala kot živa poezija. Imela je močan uspeh.

Dramatski najmočnejša osebnost je Orest, preganjan od vesti in furij, blazneč in trpeč najstrašnejše muke, ker je, maščujoč umor očeta, umoril mater in pričakujoč lastno smrt pod bodalom sestre Ifigenije. Vloga je v vsakem pogledu izredno težka in tudi fizično izjemno izčrpljiva. Poleg Hamleta je Orest najutrudljivejša klasična odrska naloga. **Jan**, naš mladi junak, ki mu ne pozabimo divnega Romea, je bil tudi kot Orest na višku. Zaslužil si je iskreno pohvalo in cvetje. Stihe govori odlično, igra mu je topla in prisrčna, ves nastop očarljivo prikupen, tako da je brez pretiravanja lahko konstatirati: velik umetniški uspeh.

Izvrsten Toas, tavrijski kralj, je Milan **Skrbinšek** z lepo masko, zgledno jasno dikcijo in premišljeno zadržano igro. Prav simpatičen Pilad je **Nakrst**, ki daje zvestega prijatelja in grški zvijačnega tovariša toplo, naravno in prijetno živahno, pa končno E. **Gregorin** v vlogi modrega Arkasa, kraljevega zaupnika, v drami namestujočega stari grški zbor starcev: kreacija v vseh ozirih lepa in bistra.

Tako smo gledali in poslušali kvintet zares uprav komorne kvalitete!

Režiser Jože **Kovič** je dramo skrbno izrežiral, arh. **Franz** pa okusno opremil. Prostor pred svetiščem na levi in kraljevsko palačo na desni izpolnjuje stopnišče okoli žrtvenika v ospredju; v ozadju vidimo morski zaliv in kos otoka z drevjem. Prizorišče preproste veličastnosti in tesnobnega miru, pa tudi groze. Zakaj tu je bila klavnica vseh tujcev beguncev.

In to dejstvo nekdanjega barbarstva je hotel režiser posebno poudariti s tem, da je postavil žrtvenik v ospredje, in se morajo osebe neprestano kretati ob njem in za njim. Hotel je tudi zunanjega dejanja borno dramo čim bolj razgibati vsaj z gibanjem oseb, ki nemirno krožijo po stopnišču okoli svetišča, žrtvenika in po obrežju, spreminjajoč vsak trenutek svoje stališče. Stvar naziranja.

Tudi izrabljanje reflektorjev je problematično. Morda je izpreminjanje luči in osvetljevanja posameznih oseh v nekaterih prizorih, a zopet zatemnjevanje vsega prizorišča in posameznih akterjev zanimivo in efektno, simbolno, izraz sodelovanja nevidnih bogov, Diane in Apolona ali kakega drugega režiserjevega domisleka. Tiha veličina in plemenita preprostost pa sta klasično najlepše izrazna tudi po preprosti naravnosti. In narava ne pozna takih skokov v dnevni razsvetljavi, ako ni slučajno nastal sončni mrk. A mrk se ne ponavlja . . .

Predstava, ki se odigrava v vseskozi živahnem tempu in dojmljivi napetosti ter je zato trajno priklepala pozornost občinstva, je ostavila globok vtisk, vsesplošno zadovoljstvo in prinesla režiserju, scenografu in igralcem, na čelu Šaričevi in Janu toplo dolgotrajno priznanje. Fr. G.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Sreda, 1. aprila: Hugo, Melita

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Pepelka

Kino Sloga: Kuga v Parizu

Kino Union: Mlada ljubezen

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Prvoaprilske laži včasih

Tudi lažnivci so imeli včasih svoj praznik

Ljubljana, 1. aprila

Prvega aprila ni bila včasih nobena laž predebela, da bi je ljudje ne prebavili. Še celo raje so nasedali najbolj kosmatim in neumnim lažem kakor malim nedolžnim. Lažnivci pa so tudi napeli vse svoje najboljše sile, da so 1. aprila trosili na debelo s posebno vnemo laži in vest bi jih pekla, če bi ne lagali. Tudi časopisje, ki mu ljudje že od sive davnine očitajo da redi laži kakor berač uši, si je štelo v prijetno in sveto dolžnost, da je natvezlo 1. aprila čim več otrobov. Vse to je pač spadalo k praznovanju 1. aprila velikega praznika lažnivcev. Praznovati smo ga morali, kajti 1. april spada med kulturne tradicije. Včasih smo že klicali na pomoč zgodovinarje, da bi nam pojasnili, kako je nastal običaj prvega aprila, vendar ne ve nihče dovolj zadovoljivo razložiti, zakaj mora biti posvečen na leto še posebej dan za laž, ko ne moremo posvetiti niti enega sajnega dneva resnici. Za zgodovino 1. aprila se pa ljudje tudi ne zanimajo toliko; vedno so bili zadovoljni le, če jih je kdo potegnil, še bolj pa seveda, če so oni koga potegnili.

Zdaj je upanje, da bo tudi ta običaj izumrl. Letos se marsikdo ni niti spomnil, da je danes prvi april ali vsaj ni pomislil, kakšen pomen je imel ta dan prejšnje čase. Včasih pa je bila 1. aprila slehernega še tako klavrnega lažnivca prva misel laž. Skušali smo lagati vsi in v tej splošni tekmi lažnivcev so bili najbolj nesrečni tisti, ki niso imeli dovolj domišljije za najbolj nedolžno laž ne pa oni, ki so morali prebavljati vse te izrodke možganskih krčev.

Časa vsega nismo tedaj prebavili! Listi so nam predstavljali fantastične pošasti, še hujše od apokaliptičnih prašiče z dvema glavama, konje, ki so imeli rep spredaj in druge podobne izrodke, ki jih ni mogoče niti spraviti v steklenice s špiritom. V Ljubljani, kjer vedno govorimo o napredku, se nismo mogli tega odpovedati tudi prvega aprila. Tedaj pa je bil napredek seveda najbolj očiten. Listi so objavljali tudi slike novih palač in modernih stanovanjskih četrti. Tako je bil že zdavnaj prvega aprila zazidan nunski vrt. Tedaj so tudi prestavljali spomenike in Prešeren se je preselil pred univerzo in menda tudi v Ljubljanico.

Čeprav so ljudje vedeli, kako imeniten praznik obhaja časopisje 1. aprila, so vendar leto za letom znova nasedali najbolj neverjetnim lažem. Pred leti so romale nepregledne množice z dežele in mesta k slavnemu Figovcu, da si ogledajo čudovito prasico, kakršne res še ni nihče videl. Mnogi so se pripeljali zelo daleč z vlaki ali avtobusi, da ne zamude redke prilike. Na Figovčevem dvorišču se je gnetlo ves dan več ljudi kakor ob sejmskih dneh. Bili so tako pod vplivom sugestije prvoaprilske laži, da jih ni mogel nihče prepričati, da so bili potegnjeni. Čakali so, da bi se jim čudovita zverina vendar končno prikazala. To je dokazalo, kako veliko zaupanje je uživalo časopisje, čeprav so ga obdolževali tudi druge dni, ne le prvega aprila, da rado goji na svojem črno belem terenu kosmate in debele.

Če se pa že ne more potolažiti, naj si laže sam, kako je bil včasih srečen, saj je danes prvi april.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih ob 16 in 18.15, ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

KINO MATICA • TELEFON 22-41

Prekrasen pravljičen film — najlepša zabava in umetniški užitek za staro in mlado

Pepelka

Roberto Villa — Silvana Jachino — Paolo Stoppa itd.

KINO UNION • TELEFON 22-21

Mlada ljubezen

Poem lepega študentovskega življenja

Vanna Vanni, Soretta Vanel

KINO SLOGA • TELEFON 27-30

Močna, občutvena filmska drama

Kuga v Parizu

Kristina Söderbäum, Fritz v. Degen

DNEVNE VESTI

Obvestilo naročnikom

Naše naročnike vljudno obveščamo, da je mesečna naročnina »Slovenskemu Narodu« zopet 6 lir, kakor je bila pred 1. marcem. Tistim, ki so plačali za marec zvišano naročnino, se bo štela razlika v dobro pri naročnini za april. Posamezna številka »Slovenskega Naroda« stane zopet 40 centesimov.

*

— **XXIII. mednarodna umetnostna razstava** bo otvorjena letos 6. junija v Benetkah. Priprave za to pomembno umetniško prireditev so že v polnem teku. Svoje umetnine bo razstavilo okoli 200 likovnih umetnikov.

— **Velika tatvina nogavic.** Drzni tatovi, ki so jim oblastva že na sledu, so se skozi odprtino v zidu splazili v skladišče tvrdke Vittorio Persuo v Milanu in so odnesli večjo množino nogavic, vrednih 250.000 lir.

— **Pastirsko pismo proti vojnim dobičkarjem.** Nadškof v Firenci kardinal Dalla Costa je v svojem nedavnem pastirskem pismu izrekel ostro obsodbo vseh onih, ki v vojnem času težijo po dobičku in ki so na škodo ostalih nakopičili raznih živil.

— **Poroka na smrtni postelji.** V bolnici v Barletti pri Bariju leži na smrtni postelji Anton Cirulli da Canosa. V tem težkem stanju mu je bila izpolnjena želja, da se je lahko poročil s svojo zaročenko Katarino Patruno.

— **Uradne ure** v državnih uradih in drugih javnih zavodih bodo od 1. aprila do 31. oktobra ob delavnikih od 8. do 14., ob nedeljah od 8. do 12.

— **Kapucinski gvardijan pregnal tatinsko druščino.** 64-letni gvardijan kapucinskega samostana v Pistoi Angelico Giacomelli je v nočni uri zaslišal sumljiv ropot, ki je prihajal s samostanskega vrta. Ko je pogledal skozi okno, je opazil na vrtu štiri sumljive moške, ki so bili ravno na tem, da spravijo razne ukradene stvari na varno. Gvardijan je vzel samokres in oddal dva svarilna strela v zrak, ki sta pa zadoščala, da se je tatinska druščina razbežala in pustila vse pokradene predmete na samostanskem vrtu.

— **Huda burja** je spet zabesnela v Trstu in je terjala nekaj žrtev. Tako si je 77-letna Ana Branstella iz ulice Carducci zlomila laket na levici, ko je zaradi močnega burjinega sunka priletela na tla. Prepeljali so jo v bolnico, kjer se zdravi tudi 64-letna Angela Franco, ki jo je doletela slična usoda.

— **Velik gozdni požar** se je razširil po gozdovih okoli Comena ter uničil grmičevje na površini več ko pol milijona kv. m. Škoda je precejšnja. Ogenj je nastal po nesrečnem naključju in je trajal vso noč. Omejili so ga organi gozdne milice.

— **Cene za popravilo čevljev bodo izobešene.** Kakor poročajo iz Rome, so prejeli vsi prefekti navodila, po katerih bodo morali imeti vsi čevljarji izobešene cene za popravilo čevljev; cene bodo odobrene po pristojnem ministru na predlog korporacijskih svetov.

— **Štiri vrste moških klobukov.** V smislu naredbe korporacijskega ministra, ki se nanaša na urejeno produkcijo in prodajo koles, sveč in klobukov, bodo v Italiji na prodaj štiri vrste moških klobukov: klobuke prve vrste bodo prodajali po 85 lir, druge vrste po 125 lir, tretje vrste po 130 lir, četrte vrste po 170 lir ali 173 lir.

— **Ob obletnici smrti se ji je omračil um.** V ulici Materassi v Palermu so sosedje s pomočjo ključavničarja vdrli v stanovanje zasebnice Katarine Fragole, ki je ni bilo že več dni na spregled. Na postelji je ležala mrtva njena hčerka 25-letna Marija Giustolisi, ob postelji pa je negibno klečala 54-letna Katerina Fragole. Ob njenem čudnem obnašanju so sosedje kmalu spoznali, da se je revi ob smrti ljubljene hčerke omračil um. Prepeljali so jo v umobolnico.

— **100-letnica doževe potomke.** V Romi je praznovala včeraj 100-letnico rojstva grofica Olga Gritti, ki poteka iz slavnega beneškega rodu doža Andreja Gritti.

— **Oskrba z vinom v Italiji.** »Eco di Roma« ugotavlja, da se je oskrbovanje z vinom po vsej Italiji splošno izboljšalo. Na osnovi uradno določenih cen se razvija živahna kupčija. Določene so bile tudi maksimalne količine namiznih vin, ki jih sme potrošiti vsaka pokrajina. Glede alkoholnih stopenj merodajni činitelji ne bodo popustili. Če ugotove v določenem namiznem vinu za pol stopnje manj alkohola, kakor je zanj odrejeno — izjema velja edino za vino »Barbera«, kjer je dopustna določena ocena, tudi če je v vinu za eno stopnjo manj alkohola — bo vino uvrščeno v naslednjo nižjo kategorijo in se bo moralo prodajati tudi temu primerno po nižjih cenah.

— **Solnčnica — avtarkična rastlina.** O važnosti solnčnice povzemamo po »Ecu di Roma« naslednje misli: Od solnčnice ne gre nič v izgubo. Steblo da izvrstno celulozo, listi so zelo hranjiva krma za živali, seme pa daje odlično olje, ki ga uporabljajo kot zdravilo, rastlinsko maščobo in v kemični industriji. Solnčnice sejejo v Italiji v aprilu. Pri tem je treba zlasti upoštevati, da so posamezne rastline posajene v razdalji drug od druge okoli pol metra. Velike uspehe bi bilo mogoče doseči, če bi nasade solnčnic združili z nasadi pese. Če bi se na vsak hektar pesnega nasada zasadilo samo po tri vrste solnčnic, bi jih vzgojili približno 1350 in pridobili okoli 2.70 stota semena. Če bi pa jih zasadili po pet vrst, bi vzgojili okoli 2250 rastlin na hektar in pridobili okoli 4.50 stota semena. Za letošnjo proizvodnjo pese je v Italiji določenih 160.000 hektarjev. Če bi jih samo 100.000 izrabili na ta način, bi mogli po prvem načinu pridelati 270.000, po drugem pa 450 tisoč stotov solnčničnega semena, ki bi dalo 54.000 ali 90.000 stotov odličnega olja. Ta količina olja bi mogla zadovoljiti potrebe 2.5 milijona oziroma 4.5 milijona ljudi. Združenje nasadov solnčnice in sladkorne pese bi torej bilo velikega pomena.

— **Svetovna proizvodnja petroleja v letu 1941.** Agit javlja iz Rome naslednje zanimive podatke o lanski svetovni proizvodnji petroleja: Na osnovi cenitev, ki so izvedene na podlagi podatkov proizvodnje v prvih 11 mesecih preteklega leta, je proizvodnja sirovega petroleja lani porasla na 2.205 milijonov sodov, medtem ko je l. 1940. znašala le 1995 milijonov sodov. Med največje producente sirovega petroleja spadata Holandska Indija in Romunija. Na Sumatri se je proizvodnja petroleja pomnožila na 37,330.000 sodov.

— **Učite se strojepisja!** Vpisovanje v nove eno-, dvo- in trimesečne strojepisne tečaje se vrši 1. in 2. aprila. Pouk po desetprstnem sistemu. Največja moderna strojepisnica. Informacije, prospekte daje: **Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15.** Vpiše se lahko vsaklo. (Telefon 43-82).

— **Nesreče.** V ljubljansko splošno bolnico so včeraj sprejeli 49-letno Ivano Skaletovo, ženo delavca z Zaloške ceste. Pri domači kopeli se je opekla na nogah. — Nesreča je doletela tudi 22-letnega Bončarja Vinka, torbarskega pomočnika, ki je žagal na cirkularki in se je vžagal v palec desnice. — 19-letni ključavničar državnih železnic Jože Lepša je doživel nesrečo, da mu je med delom počila cev. Pri tem mu je bušila para v obraz in ga močno opekla. — 55-letni strojnik mestne elektrarne Edvard Virk je doma sekal drva in se vsekal v levico. — 16-letni sin uradnika Milivoj Mihal je padel s kolesa in se poškodoval po glavi. — Pri igri je padel 6-letni sin posestnice Treon Pavle iz Hotedršice. Poškodoval si je desnico.

— **Prehrana** je glavna skrb vsake gospodinje. Ako ste v zadregi in rabite svetovalca, vzemite v roko knjigo: **»Kaj naj danes kuham?«**, ki jo dobite v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Šelenburgova ul. 3 za ceno Lit 8.50. Kupite knjigo takoj in ne bo vam žal.

Iz Ljubljane

—lj **Živilski trg.** Uvožene zelenjave je zadnje čase že na izbiro. Zlasti nikdar ne primanjkuje cvetače. Sleherni branjevec je dobro založen z njo. Zdaj so pa tudi kmetice in trnovske zelenjadarice začele dovažati nekoliko več domačih pridelkov. Danes je bilo naprodaj tudi še nekaj lanskih pridelkov, n. pr. zelene, kolerabe, bele redkve in zeljnatih glav. V primeri s prejšnjimi dnevi je bilo že precej rdečega radiča in motovilca. Malo je pa še cvetače. Danes je bilo naprodaj tudi nekaj osušenih jajc, in sicer po 1.75 L. Davi so pripeljali na trg s tovornim avtomobilom tudi oranže, tako da so jih gospodinje danes zopet lahko začele kupovati.

—lj **Odrezke marčnih živilskih nakaznic** naj trgovci na drobno prineso v mestni preskrbovalni urad po naslednjem vrstnem redu: v sredo 1. aprila trgovci z začetnicami A do K, v četrtek 2. aprila od L — R in v petek 3. aprila od S—Ž. Nakazila za moko, testenine in riž na odrezke za mesec april bo mestni preskrbovalni urad začel izdajati v soboto 4. aprila po običajnem vrstnem redu.

—lj **Dijaki(inje) srednje, strokovnih in meščanskih šol se lahko dobro priuče stro-**

jepisja v novem posebnem tečaju, ki prične 1. in 2. aprila. Prospekte, informacije daje: **Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15** (Telefon 43-82).

—lj **Podružnica SVD Ljubljana I** bo oddajala naročeni semenski zgodnji krompir »Bitnje« članom-naročnikom v četrtek in petek dne 2. t. m. od 9. do 12. in od 15. do 18 ure v skladišču Kmetijske družbe na Novem trgu 3. Glede na majhno množino dodeljenega krompirja dobi vsak naročnik le skrčeno količino največ 20 kg. Vreče je treba prinesti s seboj.

S Spodnje Štajerske

— **Nov kulturni krožek.** V petek 27. marca je bil v Ljutomeru ustanovljen kulturni krožek Štajerskega Heimatbunda. Ustanovni občni zbor je otvoril vodja kulturnega urada v zveznem vodstvu Josip Peteln, ki je obširno izpregovoril o nalogah kulturnega krožka. Kot vodilni organ nadzoruje kulturni krožek vse kulturno ustvarjanje na Spod. Štajerskem, za svojo glavno nalogo pa smatra poglobitev kmečke kulture. Posebno pozornost posveča širjenju knjig po kmetih. Zdaj imajo vsa okrožja Spod. Štajerske svoje kulturne krožke.

— **Povečanje proizvodnje je dolžnost.** Na velikem zborovanju trgovcev v Mariboru je govoril vodja delovno političnega urada Hackel o nalogah nemške trgovine med vojno. Posebno obširno je obravnaval pereče probleme sedanjega časa ter naglašal potrebo povečanja proizvodnje, za kar je treba zastaviti vse sile. O tem je govoril tudi na velikem zborovanju obrtništva.

— **Dve nesreči.** V Teznem pri Mariboru zaposleni 50-letni pomožni delavec Franc Marolt je tako nesrečno padel na stopnicah, da si je zlomil levo roko. 24-letni v kamnolomu zaposleni delavec Ludovik Mesarič se je peljal v nedeljo s kolesom skozi Maribor. Blizu frančiškanske cerkve ga je pa podrl avto. Mesarič je padel tako nesrečno, da se je močno pobil po glavi in tudi po telesu. Oba ponesrečenca so prepeljali v bolnico.

Sportni pregled

Nove smernice za telesno vzgojo nemške mladine

Reforma v telovadbi, ki se je že uveljavila tudi na mednarodnem telovadnem turnirju med Nemčijo, Madžarsko in Italijo, bo izvedena tudi v šolski telesni vzgoji nemške mladine, obenem pa splošno pri vsej telesni vzgoji nemške mladine.

Novi didaktični programi predvidevajo predvsem urjenje gibčnosti in spretnosti in le v manjši meri vaje s katerimi se vežba telesna moč. Osnove nove metode pouka bodo teki, skoki, meti in plezanje tako pri vajah vežbanih na prostem, kakor pri vajah vežbanih v telovadnici. Te vaje bodo izpopolnile druge z uporabo lahkih orodij.

Pri telesni vzgoji ženske mladine se bo predvsem upoštevali biološki ustroj ženskega telesa. Izogibali se bodo vsem težkim vajam in bodo imeli prednost ritmična telovadba in plesi. Za deco bodo telovadne ure popolnjene s primernimi igrami, ki so v skladu z njeno starostjo.

Posebna skrb bo posvečena vzgoji telesnovzgojnega učiteljskega in vaditeljskega zbora. Bodoči učitelji in učiteljice telovadbe se vzgajajo na pedagoški šoli v Neu-Strelitzu.

Hokej Italija—Nemčija 2:1

S pomembno zmago nad reprezentančnim hokejskim moštvom Nemčije so v soboto zaključili letošnjo hokejsko sezono za vso Italijo. Italijanska reprezentanca, ki se je v zadnjih tekmah vidno boljšala, je zmago zaslužila.

Prva tretjina igre je bila zelo razburljiva, vendar so ostale mreže na obeh straneh nedotaknjene. V drugi tretjini so prišli naprej v vodstvo Nemci, za katere je bil v 3. minuti uspešen Feistrizer. Uspeh Nemcev na je vžil italijanskemu napadu novega elana in začel se je sploščen napad na nemška vrata. Ko je bil še izključen za dve minuti kapetan nemškega moštva so Italijani izkoristili položaj in v 10. minuti izenačili po Fabrisu. Zmagovalni gol je zabil v 11. minuti De Mazzeri.

V tretji tretjini je italijansko moštvo čuvalo predvsem rezultat, kar mu je odlično uspelo do konca. Tako si je priborilo pomembno zmago.

Pred nogometno tekmo Italija—Hrvatska

Na velikonočno nedeljo se bosta v Genovi sestali enajstorici nogometnih izbrancev Italije in Hrvatske. Glede na zadnje uspehe Hrvatov je za srečanje precej zanimanja. Hrvati bodo, kakor povedo zadnje vesti, postavili na igrišče kompletno enajstorico Gradjanskega, ki se je tako odlično obnesla po turneji v Švici.

Italijanska nogometna zveza še ni izdala uradnega obvestila o sestavi svojega moštva. Sklicala pa je na zadnji trening Chiavari večje število igralcev in nedvomno bo med temi izbrala svoje moštvo. Zdi se, da se merodajni krogi niso mogli še definitivno odločiti za zasedbo obrambe. V poštev prideta kot branilska dvojica dve kombinaciji Foni-Rava in Marchi-Rava. Več izgledov ima zadnja dvojica. Tudi glede vratarja še ni dokončne odločitve.

Italijansko motvo je začelo v torek z lahkim treningom, v petek bo splošna preizkušnja v tekmi, kjer bo partner Genova ali pa moštvo Rapalla.

Obvezna oddaja radijskih aparatov

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi čl. 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 in glede na svojo naredbo z dne 5. julija 1941-XIX št. 64, **odreja:**

Čl. 1. Imetniki radijskih sprejemnih aparatov so dolžni, da jih izročijo občinskemu uradu bivališča, ki izda o tem potrdilo in poskrbi za njih hrambo na primernem kraju. Nadalje morajo hišni lastniki sneti s teh nepremičnin vse zunanje radijske antene. Ta dela se morajo dokončati do vštetega 20. aprila 1942-XX.

Čl. 2. Kvestura za občino Ljubljana in okrajna načelstva za svoja okrožja smejo osebe, znane po njih lojalnosti in sodelovanju, na prošnjo oprostiti obveznosti izročitve radijskih sprejemnih aparatov. Dokler se prošnje ne rešijo, se sme odložiti izročitev aparatov, toda ne preko 30. aprila 1942-XX. Vložitev prošnje se mora dokazati s potrdilom kr. kvesture ali okrajnega načelstva. Glede obveznosti, da se odstranijo zunanje radijske antene, se ne dovoli nikake izjeme.

Čl. 3. Kršitelji določb iz člena 1. se kaznujejo, če dejanje ni huje kaznivo, po postopku iz naredbe z dne 26. januarja 1942-XX št. 8 z zaporom do dveh mesecev in v denarju do 500 lir. Vselej se odredi zaplemba radijskega sprejemnega aparata in antene.

Ljubljana dne 26. marca 1942-XX.

Visoki komisar: **Emilio Grazioli**

Cene in razdeljevanje tobaka

Rim, 1. apr. s. Na zadnji seji ministrskega sveta je bil sprejet načrt zakonskega dekreta, ki pooblašča finančnega ministra, da spremeni posamezne vrste in cene tobaka ter uredi njegovo razdeljevanje. Glede na to so bile izdane odredbe, po katedih se izločijo iz potrošnje nekatere vrste tobaka.

V bodoče bodo naprodaj:

Cigare: Impero po 4.50 L za komad, Cavour po 4, Trento po 2.30, Trieste po 2, Minghetti po 1.70, tanke po 1.40, Grimaldi po 1.20, Virginia po 1.10, Toscana po 1 in Fiume po 0.80 Lire za komad. Kratke cigare: Branca po 0.70, Gama 0.65, Avana po 0.60 in Roma po 0.40 za komad.

Cigarete: Savoia po 0.80, Sovrana po 0.65, Serraglio po 0.50, Macedonia Extra po 0.45, Giuba po 0.40, AOI po 0.35, Macedonia po 0.30, Nazionali po 0.25, Indigene po 0.20, Popolari po 0.15 in Militia po 0.05 Lire komad.

Rezani tobak: Serraglio po 450 Lire za kg, Macedonia po 280, Dalmazia po 230, Italia po 220. Tobak prve kvalitete po 125, druge po 100, tretje po 65 lir kg.

Cene tobaku za njuhanje ostanejo nespremenjene. Cigare Fiume se bodo prodajale le v Fiumu, rezani tobak tretje vrste pa le v tridentski Benečiji. Ostale vrste tobaka, ki so bile doslej v prodaji, pa niso navedene v gornjem seznamu, se bodo prodajale, dokler zaloge ne bodo pošle. Cene tobaka so torej ostale nespremenjene, razen pri cigarah Trento in cigaretah Giuba, AOI in Popolari, pri katerih so se neznatno povišale zaradi poenotenja raznih vrst. Cene cigaret Macedonia Extra pa se znižajo od 4.60 na 4.50 za ovojček po 10 komadov.

Prodaja tobaka se omeji na naslednje množine: po 20 cigaret, po 1 ovoj rezanega tobaka, po 5 komadov cigar, po 10 komadov kratkih cigar vrste Branca, Dama in Avana. Glede drugih vrst produktov monopolske uprave niso določene nikake omejitve. Strogo se prepoveduje prodaja tobaka osebam pod 16. letom starosti v smislu določb 25. čl. zakona o zaščiti in pomoči materam in otrokom. Ne glede na kazen, ki je že po tem zakonu določena, bodo prodajalci tobaka v takih primerih kaznovani še z globami do 200 lir.

Konsumenti cigaret Savoia, Sovrana, Serraglio, Macedonia Extra ter rezanega tobaka Italia so dolžni vračati prazne škatlje in zavoje. Prodajalci ne bodo smeli prodajati takega tobaka onim, ki ne bodo vračali škatelj in zavojev razen v primeru, da kupujejo ta tobak brez škatelj.

Ob nedeljah se ukine prodaja monopolskih izdelkov. Ukine se tudi podeljevanje koncesij za nove prodajalne tobaka. Ukinejo se tudi posebne koncesije za prodajo tobaka v hotelih, kavarnah, restavracijah, zdravstvenih domovih, kinematografih, gledališčih, na sportnih igriščih in ostalih javnih prostorih razen dopolavorovskih. Do 15. aprila morajo na teh mestih prodati vse svoje zaloge. Pozneje zapadejo sankcijam čl. 73. zakona o organizaciji monopola. Ti ukrepi se uveljavijo z današnjim dnem.

Sprememba voznega reda na progi Ljubljana-Zalog

Pričenši s 1. aprilom se delno spremeni na progi Ljubljana—Zalog vozni red potniških vlakov, in sicer izostanejo sledeči vlaki: vlak 626 z odhodom iz Ljubljane ob 7.40 in prihodom v Zalog ob 7.55 ter vlak 634 z odhodom iz Ljubljane ob 15.20 in s prihodom v Zalog ob 15.35. V obratni smeri izostaneta vlak 627 z odhodom iz Zaloga ob 8.05 ter s prihodom v Ljubljano ob 8.20 in vlak 635 z odhodom iz Zaloga ob 15.45 ter s prihodom v Ljubljano ob 15.59.

Namesto teh pa vozijo pričenši z istim dnem na isti progi sledeči potniški vlaki: Vlak 624 z odhodom iz Ljubljane ob 7 in prihodom v Zalog ob 7.15 ter vlak 628 z odhodom iz Ljubljane ob 10.15 in prihodom v Zalog ob 10.30. V obratni smeri vozita vlaka 625 z odhodom iz Zaloga ob 7.23 in prihodom v Ljubljano ob 7.38 ter vlak 629 z odhodom iz Zaloga ob 10.40 in prihodom v Ljubljano ob 10.55.

Dogoni klavne živine

Prehranjevalni zavod Visokega Komisariata za Ljubljansko pokrajino priredi v prihodnjem tednu te-le dogone za klavno živino:

Dne 7. aprila 1942 v Črnomlju za govedo in prašiče;
» 7. aprila 1942 v Trebnjem za govedo in prašiče;
» 7. aprila 1942 v Orahovem za govedo in prašiče;
» 8. aprila 1942 v Kočevju za govedo in prašiče;
» 8. aprila 1942 na Vrhniki za govedo in prašiče;
» 8. aprila 1942 v Ljubljani za govedo in prašiče.

Naše gledališče

DRAMA

Sreda, 1. aprila, ob 17.30: »Konto X«. Red Sreda.
Četrtek 2. aprila, ob 17.30 »Ifigenija«. Red Četrtek.
Petek, 3. aprila: Zaprto.
Sobota, 4. aprila: Zaprto.

Abonenti reda Sreda bodo imeli drevi predstavo Bernauerjeve in Oesterjeve veseloigre »Konto X.«. Osrednji lik igre je pisarniški vodja Srakoper, komična vloga velikega obsega, ki nosi vse dejanje. Gre za misterijozni konto X, ki ga je ustanovil zaljubljenec, da bi pomagal rodbini ljubljenega dekleta. Zmele, ki nastanejo zaradi tega, tvorijo glavno nit dogajanja. Igrali bodo: Gorinškova, Starčeva, Blaž, Bratina, Nakrst, Gorinšek, Košič, Rakarjeva, Košuta, Križajeva, R. Stritarjeva. Režiser: M. Košič.

OPERA

Sreda, 1. aprila, ob 16.30: »Faust«. Red Premierski.
Četrtek, 2. aprila, ob 15: »Indija Koromandija«. Mladinska opereta. Izven, znižane cene od 15 lir navzdol.
Petek, 3. aprila: Zaprto.
Sobota, 4. aprila: Zaprto.
Nedelja, 5. aprila, ob 15: »Faust«. Izven.

Radio Ljubljana

ČETRTEK, 2. APRILA 1942-XX

7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Operna glasba. Napoved časa. 8.15: Poročila v italijanščini. 12.15: Violinski koncert Karla Sancina, pri klavirju L. M. Škerjanc. 12.40: Cerkvena glasba. 13.00: Napoved časa. Poročila v italijanščini. 13.15: Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. 13.17: Radijski orkester izvaja resno glasbo. Vodi dirigent D. M. Šijanec. 14.00: Poročila v italijanščini. 14.15: Izmenjalni koncert z Nemčijo. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Prenos iz Liceja »G. B. Martini« v Bologni. Prvi del koncerta, ki ga izvaja kvintet akademije Chigiana v Sieni. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Koncert kitarista Karla Hladkega. 20.00: Napoved časa. Poročila v italijanščini. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.35: Simfonična prireditev družbe EIAR: »Misterij Kristusovega trpljenja« vodi dirigent Franko Ferrara. Orkester družbe EIAR. 21.35: Predavanje v slovenščini. 21.45: Requiem W. A. Mozarta, vodi dirigent Victor de Sabata. 22.45: Poročila v italijanščini.

Inseriraj v „Slov. Narodu“

MALI OGLASI

SRCE

mora biti dobro oskrbovano s krvjo in kisikom. Da to dosežete, pijte dnevno **Ambroževo medico**, ki jo dobite pristno le v — **Medarni**, Židovska ul. št. 6, Ljubljana.

KONJSKI GNOJ

naprodaj. — Krakovski nasip št. 24, Ljubljana.

ALI RES ŠE NE VESTE,

da vam oglas v »Slovenskem Narodu« odvzame vse Vaše skrbi? Če iščete službo ali stanovanje, če želite karkoli kupiti, se obrnite na oglasni oddelek »Slovenskega Naroda«, ki Vam bo s cenenim oglasom izpolnil želje. Oglasni oddelek »Slovenskega Naroda« sprejema oglase za isti dan vsak dan do 9. ure dop.

Documentatevi
Izpopolnite Vaše znanje

leggendo — s čitanjem

nell'ultimo numero: **La battaglia in Libia (strategica a carte geografiche inedite) — Ricoveri a prova di bomba sulle coste atlantiche per »U-BOOT« — Sulla copertina: il GENERALE ROMMEL**

v zadnji številki: Bitka v Libiji (vojskovodstvo in še neizdani zemljevidi) — Pred bombami varna zakloništča za PODMORNICE na atlantskih obalah — Na platnicah: GENERAL ROMMEL

In vendita ovunque a L. 3. Prodaja se povsod in stane L. 3.

Židovski problem na Madžarskem

V vsej jugovzhodni Evropi živi nad dva milijona Židov, od teh samo na Madžarskem dobra polovica

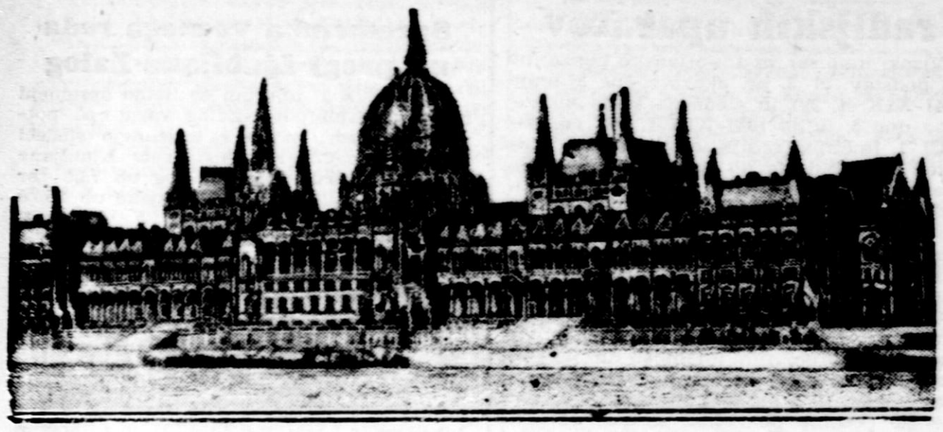

Palača madžarskega parlamenta v Budimpešti

Po zadnjem ljudskem štetju živi v vsej jugovzhodni Evropi nad 2.000.000 židov. Od tega jih odpade samo na Madžarsko nad en milijon. Zadnje ljudsko štetje pod ministrskim predsednikom Telekijem na verski podlagi je pokazalo, da je na Madžarskem 800.000 židov. S priključitvijo Sedmograške in Bačke je pa dobila Madžarska še okrog 200.000 židov. Če bi imelo štetje rasno podlago, bi našteli na Madžarskem po sodbi poznavalcev razmer celo 1,250.000 do 1.300.000 židov. Dobra tretjina židov živi v Budimpešti in po uradni statistiki je najmanj vsak četrti Budimpeštanec žid.

Na Madžarskem odpade od vsega prebivalstva nad 7% na Žide. Toda njihov gospodarski vpliv ni v nobenem sorazmerju s številom. Na nekaterih gospodarskih poljih, tako v tekstilni veletrgovini in zlatninarstvu, so imeli židje v svojih rokah do 98% podjetij odnosno kapitala. Zadnja leta so si sicer nekatere madžarske vlade prizadevale izločiti žide iz gospodarskega življenja vsaj deloma. V etapah se je posrečilo izločiti žide skoraj povsem iz kulturnega in političnega življenja, v gospodarstvu pa to ni šlo tako lahko, ker so znali židje s slamnatimi možmi izigrati določbe vsakega v to usmerjenega zakona. Poleg tega je pa zamotana zakonodaja sama izključevala ali vsaj močno otežkočala enotno ureditev in s tem sistematično izločitev židovstva. Dva protižidovska zakona — tretji je bil opetovano napovedan, izdan pa nikoli — sta z dolgo vrsto odredb, določb in pravilnikov protižidovske zakonodaje silno zamotana.

Šele lani poleti izdani protižidovski zakon, ki je prvič na Madžarskem prijel židovski problem od razne strani in pozneje v decembru izdani osnutek zakona o izpremembi pravnega položaja židovske vere sta potegnila jasno začrtano mejo med židi in kristjani. Končno jasnost je pa prinesla nedavna programatična izjava ministrskega predsednika Kallaya, ki je označil rasno ločitev židov za osnovo vsake ureditve vseh židovskih problemov. Žide je označil za razkrajalni element v narodnem življenju in govoril je o nujnosti njihove izselitve iz Madžarske. Predsednik vladne stranke Lukacs je pa šel še dalje.

Ministrski predsednik Kallay, ki si je postavil v notranji in zunanji politiki za cilj uresničenje programa Julija Gömbösa, je dal jasno razumeti, da je trdno odločen postopati v židovskem vprašanju po enotnem načelu rasne definicije, enaki oni po nürnberških zakonih. V tem smislu hoče napraviti na Madžarskem red in radikalno urediti ves kompleks židovskih problemov. Da ne misli ostati samo pri besedah, priča naglica razlastitve židovske zemljiške posesti. Še istega dne, ko je bila prečitana izjava vlade, je postavil na dnevni red osnutke zakonov o takojšnji razlastitvi židovske zemljiške posesti, ki obsega okrog 1.000.000 oralov rodovitne zemlje. Da bi onemogočil vsako sabotažo, je takoj uveljavil zaporo nad prenosi inventarja in podobnimi triki židovskih posestnikov.

Da je udaril najprej po židih s tem, da je razlastil njihovo zemljiško posest, priča samo, da je izmed vseh politikov najbolje razumel nevarnost, preteče od te strani madžarskemu kmetijstvu. Vse kaže, da bo segel Kallay v kratkem še po drugih ukrepih in sredstvih, da izloči žide iz gospodarskega življenja. Začela se je že revizija vseh vodilnih mest v gospodarstvu po rasnih vidikih in v kratkem bo načeto tudi pereče vprašanje židovske hišne posesti. Po uradni statistiki je v Budimpešti 60% hiš v židovskih rokah in v provincijalnih mestih ni nič boljše. Navzlic živahni gradbeni delavnosti je stanovanjska beda v Budimpešti hujša kakor v drugih evropskih prestolicah. V Budimpešti je bilo pred sedanjo vojno po davčni statistiki med 126 milijonarji 105 židov in to število se je pod vplivom vojnega gospodarstva še povečalo. In dočim imajo bogati židje na razpolago cele palače in razkošne vile, kjer so mnoga velika stanovanja prazna, ker so jo lastniki popihali v Kanado ali kam drugam, najde madžarski uradnik le težko primerno stanovanje, a izmed oblasti ima samo vojaštvo kolikor toliko ustrezajoče prostore.

V takih razmerah seveda cvete oderuštvo v zvezi z najemninami in kljub strogim kaznim se plačujejo za stanovanja in pisarniške prostore fantastične najemnine. Stanovanjske najemnine se sicer po zakonu ne smejo zvišati, toda židje si že znajo pomagati. V praznem stanovanju puste nekaj omar ali stolov in ga oddajo kot opremljeno za visoko najemnino. Toda kmalu jim bodo tudi v tem pogledu pristrižene peruti. Ministrski predsednik Kallay je bil vedno hud nasprotnik židov, kar je dokazal tudi kot budimpeštanski župan. Te dni je prišlo do burnih protižidovskih demonstracij v Szegetu. Prepad med Madžari in židi postaja zaradi vedno ostrejše protiboljševiške kampanje vse globlji. Bivši Gömbösov sotrudnik kaže odločno voljo, njegov program je jasen in že prvi dnevi njegove vlade so prinesli Madžarski popolno jasnost v pogledu židovskega problema. Kallayeva avtoriteta je tem večja, ker je novi ministrski predsednik osebni prijatelj regenta Horthyja.

Gozdno in lesno gospodarstvo Evrope

naj bi se organiziralo po enotnem načrtu, za kar je prvi korak že storjen

Nemčija, Danska, Švedska in Finska, na Vzhodno morje meječe države, so se nedavno sporazumele glede sodelovanja na polju lesnega in gozdnega gospodarstva. S tem bo prvič storjen poskus doseči tesnejše sodelovanje v eni gospodarski panogi na večjem, več držav obsegajočem prostoru, sodelavanje, ki se ne bo nanašalo samo na vprašanja vnovčenja in čim stabilnejših cen, temveč tudi na proizvodnjo in njeno usmerjanje ter na izmenjavo izkušenj. Pri tem gre za praktičen korak na poti k načrtnemu, ves evropski prostor obsegajočemu gospodarstvu.

V pogodbi, sklenjeni med omenjenimi štirimi državami, so vključene tudi po Nemčiji zasedene pokrajine tako, da spada v to novo ureditev ves prostor ob obalah Severnega in Vzhodnega morja. Obenem so na meroda nih mestih mislili na to, da bi se ustvaril drugi veliki evropski prostor za lesno in gozdno gospodarstvo. Ta bi obsegal Podunavje ter področje Adrianskega in Sredozemskega morja.

V zvezi s tem bo zanimivo primerjati med seboj gozdno gospodarski pomen posameznih prostorov. Pričujoči podatki se nanašajo na politično razdelitev Evrope v letu 1937. V pogledu lesnega in gozdnega gospodarstva sta zavzemali Švedska in Finska dominirajoč položaj. Na Finskem odpade 71.3%, torej nad dve tretjini celokupne površine na gozdove, na Švedskem pa 54.5%. Vsa Evropa z državami, meječimi na Vzhodno morje, razen Sovjetske Rusije, ima okrog 135,000.000 na gozdov. Od tega odpade na Finsko in Švedsko 47,000.000 ha, torej nad eno tretjino.

Nobeno naključje ni, da se začenja uveljavljati načelo enotnega lesnega in gozdnega gospodarstva za ves evropski prostor najprej v srednji in severni Evropi, kjer bo Nemčija, ki je bogata na gozdovih, čim tesneje sodelovala s Skandinavijo in Finsko, kjer je tudi mnogo gozdov. Pri tem ne smemo pozabiti, da ima Nemčija z bivšo Poljsko in bivšo Češkoslovaško največ gozdov, namreč nad 28 000 000 ha. Na drugi strani je pa Nemčija največji konzument za razne vrste lesa v Evropi tako, da je državam, ki izvažajo les, naraven gospodarski partner.

Drugemu nameravanemu velikemu prostoru gozdnega in lesnega gospodarstva ob Donavi ter Adriji in Sredozemlju številčno ne gre pripisovati tako velikega pomena. Balkanske države z Madžarsko vred so imele leta 1937 skupaj 21,450.000 ha gozdov, torej toliko kakor Švedska. K temu je treba prišteti še Italijo, ki je imela leta 1937 5 800.000 ha gozdov, torej 18.7% vse površine. V Španiji zavzemajo gozdovi eno desetino celokupne površine in samo Danska je z 8.1% še siromašnejša na gozdovih. Anglija je bila že od nekdaj močno navezana na uvoz lesa iz skandinavskih držav, saj ima sama samo 1,230 000 ha gozdov, torej le za spoznanje več kakor Švica. Zdaj pa z evropskega kontinenta sploh ne more uvažati lesa in to pomeni za njo hud udarec.

Gospodarske banke v Ukrajini

Kako so nemške okupacijske oblasti organizirale ukrajinsko bankarstvo

Z uredbo ministra za zasedene vzhodne pokrajine je bila nedavno ustanovljena centralna novčanična banka za Ukrajino, ki bo njena naloga uvesti posebno ukrajinsko valuto. Zdaj je pa izdal državni komisar za Ukrajino uredbo o ustanovitvi gospodarskih bank, s katero so določene smernice za organizacijo novega bančnega in kreditnega reda v Ukrajini. Uredba izhaja iz načela, da se mora organizacija bank naslanjati na preizkušene organizacijske oblike nemškega kreditnega sistema. Poleg centralne novčanične banke, ki so njene naloge v bistvu suverene, bodo ustanovljene kot rečeno gospodarske banke v vseh večjih mestih Ukrajine, ki bodo samostojne javnopravne ustanove. Gospodarske banke bodo sprejemale vsakovrstne vloge in služile bodo pospeševanju plačilnega prometa, kakor tudi kritju kreditnih potreb javnega in zasebnega gospodarstva. Opravljale bodo vse v ta namen potrebne posle. Za njihove obveznosti jamči neomejeno Državni komisarijat (to je zdaj uradni naziv Ukrajine). Gospodarske banke bodo imele močno razpredeno omrežje podružnic.

Poleg tega bo pa ustanovljena še centralna gospodarska banka Ukrajine, ki bo tudi javnopravna ustanova. Služila bo v prvi vrsti kot centralna blagajna gospodarskim bankam. Razen tega bo pa dajala v izpopolnitev nalog gospodarskih bank kratko in dolgoročna posojila javnemu in zasebnemu gospodarstvu. Pravico ima izdajati zadolžnice na imetnikovo ime. Za izpolnjevanje svojih nalog dobi od državnega komisarja temeljno glavnico 200 in rezervni fond 50 milijonov karbovancev.

Za kontrolo, pregledovanje in organizatorične nasvete gospodarskim bankam se ustanovi zveza gospodarskih bank Ukrajine kot javnopravno telo, ki bo imelo svoje krajevne kontrolne organe. Državno nadzorstvo nad gospodarskimi bankami, centralno gospodarsko banko in zvezo gospodarskih bank je prepuščeno državnemu komisarju. Vodstvo centralne gospodarske banke in zveze gospodarskih bank je bilo poverjeno generalnemu ravnatelju dr. Wehagu, vodji Državnega kreditnega zavoda Oldenburg—Bremen in bremenske Deželne banke.

Otrokova teža in rast

Za zdravstveno stanje otroka sta zelo važna teža in višina, kar velja tako za novorojenčka, kakor za že nekoliko odraslega otroka. Matere bi se nikoli ne smele zanesti za cenitev, kajti samo tehtnica in meter sta zanesljiva. Tako teža, kakor tudi višina otroka sta odvisna od konstitucije staršev, od njihove sarosti, prehrane in zdravja. Dečki so vedno nekoliko težji od deklic, dokler ne prekoračijo 14. leta. Teža novorojenčkov je zelo različna. Tako tehtajo novorojenčki po 1.5 ali 2 kg, drugi pa zopet 8 do 10 funtov. Normalna teža je 3 do 4 kg, pa tudi še 2.5 kg. Srednja višina novorojenčka se giblje med 48 in 53 cm, normalna povprečna pa znaša 50 cm, merjeno od temena do stopala.

V prvih treh, štirih dneh se poveča otrokova teža za 200 do 300 gramov. Po tretjem ali četrtem dnevu se teža zopet poveča. Če hočemo točno kontrolirati razvoj otroka, ga moramo tehtati vedno ob določenem času. Do 10. dne je navadno zopet dosežena teža ob rojstvu. 30. dne se mora povprečno povečati teža še za 200 gramov, do 60. dne pa približno za 1000 gramov, čez tri mesece za 2000 gramov, po štirih mesecih še za 600 do 700 gramov in potem mesečno okroglo za 780 gramov. Vendar je pa povečanje teže za 200 do 300 gramov zlasti od 6. do 11. meseca še normalno. V 12. mesecu znaša povprečna teža 8 do 9 kg.

Višina novorojenčka se pričenja, kot rečeno s povprečnimi 50 cm ob rojstvu. V prvem mesecu zraste otrok za 1 do 1.5 cm, v drugem približno za 4 cm, v tretjem za 3, od 6. meseca dalje pa samo za 1 do 1.5 cm mesečno, tako da doseže v 12. mesecu približno 70 do 73 cm višine.

Izpred okrožnega sodišča

Za dve tatvini je Franc Žužek dobil 16 mesecev robije — Kazni za tatvine so v ponovnih primerih zelo poostrene

Ljubljana 1. aprila

Naš kazenski zakon vsebuje kazenske določbe zoper tatove v §§ 314—317 vključno. V prvem določa kazni za navadno tatvino, pri kateri je odločilne važnosti vrednost ukradene stvari. Če vrednost ukradene stvari ne presega 389 lir je zagrožena kazen do enega leta strogega zapora in je pristojno okrajno sodišče, če pa je vrednost večja pa strogi zapor od 7 dni do 5 let in se obenem izreče izguba častnih pravic. Pristojno je okrožno sodišče. Naslednji paragraf 315 poostruje kazen za navadno tatvino, če je bil storilec že dvakrat ali večkrat obsojen na kazen strogega zapora. V tem primeru ga sodišče kaznuje z robijo od 1 do 10 let. Z enako kaznijo je tat kazniv (§ 316), če je storil tatvino v posebnih okoliščinah: če je vlomil v zaprte prostore, če se je združil s tatinskim namenom vsaj še z eno osebo, če je bila tatvina posebno drzna ali nevarna, če je ukradel stvari iz prostorov javnih naprav ali ki služijo javnemu prometu, če je imel pri sebi nevarno napadalno orodje, če je izkoristil nujo okradenega in če je ukradel živino v vrednosti več kot 1140 lir. Končno je zakonodajalec (§ 317) poostril še kazen za tistega, ki je storil tatvino v okoliščinah, kakršne smo pravkar opisali, že dvakrat ali večkrat. Tak zločinec se kaznuje z robijo od 5 do 20 let.

Zakon torej določa poostritev kazni za tiste, ki zagreše večkrat navadno in vlomno ali podobno tatvino. Obe poostritvi sta šli v škodo 36letnega Franca Žužka, rudniškega kuriača, ki je bil že večkrat kaznovan zaradi obeh vrst tatvin, pa so ga lani decembra ponovno zaloti li pri kraji. Razprava proti njemu je bila v torek pred malim kazenskim senatom okrožnega sodišča, ki mu je predsedoval sos. Raiko Lederhas in sta v njem sodelovala kot sosodnika sos. Ivan Krali in Ivan Brelih. Obtožnico je zastopal državni tožilec Branko Goslar, obtoženca pa zagovarjal ex offo dr. Jaške.

Obtoženec je vse kar mu je očitala obtožnica, brez okolišanja priznal. Celo glede druge tatvine, za katero je v preiskavi trdil, da je ni on zagrešil, je na razpravi vzel vso krivdo nase. Zagovarjal se je, da je bil brez dela in zaslužka 17. decembra lani je vlomil ponoči, ko je preplezal dva metra visoko leseno ograjo v kurnik, ki je last Pusta v Hudovernikovi ulici. Pograbil je dva petelina in pet kokoši, ki so bile plemenske živali. Vse je pobasal v vrečo in se naglo oddaljil. Toda imel je smolo. V Florijanski ulici ga je srečala patrola, ga ustavila in mu pregledala vsebino vreče. Moral je na stražnico, kjer so ga zaprli, kokoši pa izročili tržnemu nadzorstvu, ki jih je, čeprav so bile še žive in so kot plemenske živali imele za lastnika znatno večjo vrednost, prodalo za 120 lir. Ker je lastnik živali cenil na 100 lir kos, je prijavil, da ima še škode okoli 600 lir.

Toda Žužku je bila sreča zaenkrat še nakloniena. Po pomoti se je dokopal po 7 dneh policijskega zapora zopet na svobodo in zdelo se mu je najbolj varno, da jo brž pobriše z vročih ljubljanskih tal. Napotil se je na Dolenjsko, češ, da je hotel obiskati sorodnike in znance. Toda imel je oči odprte tudi za druge. V Mokronogu je mimogrede opazil odprto stanovanje Marije Renkove in na Štefanovo popoldne se je pri njej neopazno obilo založil. Z njim so šle rjuhe, brisače, kovčegi, obleke, gamaše in druge vredne stvari, da je v tedanji vrednosti napravil lastnici škode za okoli 4000 lir. Dobro založen se je menda vrnil v Ljubljano, kjer se mu je zdelo, da bo najlažje prodal svoj plen. Sam sicer ni hotel priznati, kam ga je prodal, povedal je le, da je dobil za vse skupaj okoli 350 lir. Prodal da je za vsako ceno zato, ker je denar rabil. Ni pa hotel izdati komu tako da bo oškodovanka mora'a utrpeti skoro vso škodo. »Skoro« pa zato, ker so pri obtožencu zaplenili 180 lir. Sodišče mu je pustilo 50 lir, ostale pa je s privolitvijem obtoženca razdelilo na oba oškodovanca na polovico. »Toliko da bo vsaj za vožnjo«, je menila Renkova, ki se je pripeljala na razpravo iz Mokronoga.

Kazenski list in pismo o glasu o Žužku ne povesta nič dobrega. Prestal je že precej kazni zaradi tatvin in je bil l. 1938 obsojen na 19 mesecev robije.

Senat je Žužka po kratkem posvetovanju spoznal za krivega po obtožbi. Kazen mu je odmeril na podlagi §§ 315, 317 in 76 na 16 mesecev robije. Obenem je v smislu določb § 46 izrekel tudi izgubo častnih pravic za dobo 3 let. Dolžan je plačati obema oškodovancema odškodnino, in sicer Pustu 300 lir in Renkovi 3000 lir, kar na je seveda brez pomena. Obtoženec je bil nad ostro kaznijo presenečen. Zdela se mu je previsoka. Ko pa ga je predsednik poučil, da glede na njegove predkazni ni mogoče drugače, saj ga mora sodišče za vsako najmanjšo vlomno tatvino obsoditi že na 1 leto robije, kar še posebno govori za to, da se enkrat premisli in oklene poštenega življenja, se je zadovoljil.

Tragedija v tirolskih gorah

V tirolskih gorah se je pripetila oni dan v bližini Kloflerjeve koče težka nesreča. Mlada zakonca Lehmann iz Thüringena sta zmrznjenih udov sedem dni čakala na rešitev, končno sta pa našla v snegu smrt. Najprej so našli samo ženino trupio, čez nekaj dni pa že moževo. V planinsk koči najdeni zapiski pojasnjujejo tragedijo. Na listku je napisano: Že sedem dni čakava zaman zmrznjenih nog in rok pomoči. H. in E. Lehmann. Na priloženem zemljevidu je bilo v naglici napisano: Sledim stopinjam svojega moža, lakota me sili k temu. Nesrečna žena je hotela priti v dolino, pa je med potjo omagala in zmrznila. Mož je zadobil najbrž že med potjo proti koči tako težke ozebline, da je poskusil šele čez sedem dni vrniti se v dolino, pa je tudi med potjo omagal in zadela ga je enaka usoda kakor njegovo ženo.

Lanska vinska letina v Evropi

Mednarodni poljedelski zavod v Veroni je zbral statistične podatke o lanski vinski letini v Evropi. Neugodno vreme v avgustu in septembru je pokopalo marsikatero nado na dobro letino. Evropa je pridelala lani 125,000.000 hl vina, predlanskim pa 120 milijonov. V letih 1929 do 1938 je znašal povprečni pridelek 162 milijonov hl. Lanski vinski pridelek bi bil večji, če bi tako zelo ne zaostala Francija kot glavna evropska vinska dežela. Francija pridela navadno 60 milij. hl, lani pa je pa pridelala samo 42,500.000 hl. Zato so morali v Franciji racionirati vino in sicer tako, da ga lahko popije vsak prebivalec tedensko samo 1 liter. Ugodnejša je bila vinska letina v Italiji, kjer je znašal pridelek 36 milijonov hl. Lanska italijanska vina so zelo dobra. V Nemčiji je bila letina srednja, v Španiji, na Portugalskem, Madžarskem in Bolgariji pa slaba. Španija je pridelala 15 milij., Portugalska 7, Madžarska in Bolgarija pa po 2 milijona hl.

B. Perowne: 24

Dr. Torridon igra za vse

Roman

»Ne,« je odvrnil Roy, »v Nizzi stanujem.« Povedal je ime svojega hotela.

Ravnatelj si ga je zapisal z zlatim svinčnikom, ki ga je nosil v žepu belega telovnika. Potem se je neasmehnil. Nasmehnil se je, odprl škatlico za cigarete in jo čez mizo porinil pred Roya.

»Poznate gospoda Pochela že dalj časa?« je vprašal in pomolil Royu prižigalnik.

»Saj sem šele pravkar prišel z Jutrovega,« je odvrnil Roy in potegnil sopljaj dima. »Videl sem ga samo enkrat. Po imenu pa sem ga dobro poznal.«

Tako govoreč je napeto onazoval ravnatelja.

Ta se je še vedno smehljal.

Kdor kupčuje z biseri, tistemu ime Emanuela Pochela ne more biti neznano.« Vzel je tok in Roget potni list v roko. »Ali vam je mnogo do tega, da bi nocoj nadaljevali igro?«

»Ne, tega ne morem reči. Vrnem se drugič.«

»Z največjim veseljem, ponavljam, z največjim veseljem vam odpremo kredit .. od jutri naprej.«

Roy je s koncem kazalca otresel pepel s cigarete. Spet je šlo vse tako, kakor je bil rekel Gouverne: ravnateljstvo kazina se je hotelo najprej sporazumeti s Pochelom.

Privolil je in vstal. Zaupanje se mu je hitro vračalo. Dejal je:

»Jutri? Izvrstno.«

»Velja — a kaj napravimo z biseri? Bi vam morda ustregli, če jih spravimo na varnem kraju? Hoditi okrog sam, z vsem tem pri sebi . . . «

»Kar shranite jih,« je Roy odvrnil. Dasi Gouverne te možnosti ni bil omenil, se mu vendar ni zdelo pametno obotavljati se ali pokazati, da bi rad z biseri v žepu čim prej zapustil kazino.

Ravnatelj je ves zadovoljen pritisnil na zvonilni gumb.

»Napravim vam potrdilo.«

Iz ravnateljeve pisarne je krenil Roy naravnost v bar, kjer so ga štirje konjaki do dobrega pokrepčali.

»Čeden korak sem storil naprej,« je dejal sam pri sebi. »Prav čeden korak.«

Vse se je bilo zgodilo tako, kakor je napovedal Gouverne. Do pičice. Mogoče je bilo celo, da je Gouverne govoril resnico, ko mu je zatrdil, da se ne skriva za njegovim skrivnostnim načrtom nič nepoštenega, ter dodal, da je Roy nenavadno srečen fant.

»Srečen?« se je vprašal Roy in si potegnil s prstom po ovratniku.

In mahoma se je spomnil rdečelasega enookca. Morda . . . kdo ve, morda pa ta mož ni bil Beaurièrov vohun, kakor je mislil v prvem trenutku, temveč zaupnik Emila Gouverna, lastnika biserov?

Ta misel je bila tolikanj tolažilna, da je bil Roy že na pol poti iz Monte Carla v Nizzo, ko se je otresel njenega božajočega vpliva.

Spet je sedel na zadnjem sedežu Brookbyjevega avtomobila, med Marijo in Juno. Stroj je zamolklo hrlel, cestni napisi so vpili v svetlobi žarometov: »Attention, cassis! — Vichy. — Danger de dérapage.« — Luna se je počasi spuščala v zaton, morje je komaj dihalo, hribi so se črno odražali od sinjega neba. Dogodka z biseri ni bil nihče omenil. June mu je bila zaupno povedala, da je Irena igrala pri bakaratu, ne pa tudi, s kakšnim uspehom. Irena sama in Brookby nista odprla ust.

V odprtem vozu je bilo zdaj mraz. Veter je bril po njem. Irena se je vsa vgrezala v zavihani ovratnik svojega plašča. Jolanda je menda spala. Brookby je bil zatopljen v vozniški posel in ni rekel ničesar. Juni je glava nekaj časa nihala sem ter tja, nato pa omahnila Royu na ramo. Vrgel je oči po Mariji. Odvračala se je od njega! Niti besede mu še ni bila privoščila. Roy ni vedel, kaj je delala ves večer; videl je vsekako ni bil. Zdelo se mu je, da je proti njemu mrzla kakor led. Ves žalosten je položil Juni roko okrog ramen.

Voz je brzel, brzel in hrlel svojo zamolklo pesem.

Naslednje jutro se je Roy kasno zbudil in porabil pri zajtrku mnogo časa za premišljevanje. O zaupanju, ki ga je čutil po razgovoru z ravnateljem kazina, ni bilo več sledu. Pokazal je bisere, a to je bil šele začetek; treba je bilo nadaljevati. Treba se je bilo vrniti v Monte Carlo. Spet bo moral drzno in samozavestno stopiti v ravnateljevo pisarno, ne vedoč, kaj se je izkazalo na vprašanje kazina pri Emanuelu Pochelu. Ves čas ga bo tesnil občutek, da preži za vrati mali, zviti Beauriere z dvojico pripravljenih lisic in dvema redarjema za hrbtom.

Roy si je prižgal cigareto in globoko vdihnil dehteči dim. Njegova naloga je bila, povsod, v Monte Carlu, Nizzi in Cannesu, nadaljevati igro na dobro srečo — igro, ki so mu bili prikrili njen tajni namen. Kdo so bili ljudje, ki je bil Gouverne prepričan, da bodo prišli k njemu kupovat bisere? Čemu je bilo treba, da vzame vilo vnajem? In kaj je bil enooki? Gouvernov človek? Zdaj se mu to ni zdelo več tako gotovo kakor snoči. Ali mar Beaurièrov? Kdo ve! Ali pa je bil mogoče nedolžen tujec, ki se je le slučajno tako nenadoma in v tako perečem trenutku odstranil od igralne mize? In zakaj se je bilo Marijino vedenje mahoma izpremenilo? Na parniku jo je bila sama ljubeznivost, zdaj pa . . . !

Na nobeno teh vprašanj ni našel odgovora. Vse je bilo tema. Nikjer jasnosti, nikjer izhoda. Pri duši mu je bilo kakor človeku, ki se je hotel zaleteti z glavo v zid: tisti mah, ko se požene, je zid izginil.

Toda Roy je bil trmast kakor mezeg. In njegova trma, ki mu je polagoma prihajala do zavesti, se je zgoščevala v železen sklep: potrgati te zastore, naj stane kar hoče, razpršiti te megle in dognati čisto resnico. Resnico, ki bo dala vsemu pravi pomen . . .

Beauriéru je bil rekel, da je njegov naslov v Nizzi »poste restante«. Okrog enaistih se je Roy peš napotil proti monumentalni poštni zgradbi na Wilsonovem trgu. Ničesar ni bilo zanj.

Urejuje Josip Zupančič — Za Narodno tiskarno Fran Jeran — Za inseratni del lista: Ljubomir Voličič — Vsi v Ljubljani